

Årsbokslut

2019

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Förvaltningsberättelse	4
Översikt över verksamhetens utveckling.....	4
Den kommunala koncernen	6
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	10
Viktiga förhållanden	10
Riskförhållanden	11
Pensionsförhållanden.....	13
Händelser av väsentlig betydelse.....	14
Resultatpåverkande händelser	14
Balanspåverkande händelser.....	14
Investeringspåverkande händelser.....	15
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	15
Styr- och ledningsfilosofi.....	15
Ägardirektiv.....	15
Intern kontroll	16
Översiktsplan	16
Ekonomistyrning.....	17
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	18
Fokusområden.....	18
Finansiella mål	25
Kommunfullmäktiges uppdrag	28
Måluppfyllelse koncernbolag	30
Budgetavvikelse.....	31
Eget kapital & dispositioner	32
Balanskravsresultat.....	33
Väsentliga personalförhållanden.....	35
Förväntad utveckling.....	45
Resultaträkning	47
Balansräkning	48
Kassaflödesanalys.....	50
Driftredovisning.....	51
Investeringsredovisning.....	54
Noter	57
Revisionsberättelse.....	78

Förord

Budgetperioden avslutas i balans

År 2019 var det sista året i kommunens fyraårsbudget 2016 till 2019 och samtidigt den första i innevarande mandatperiod, vilket i sig inneburit utmaningar samtidigt som arbetssättet med längre budgetperioder ger förutsättningar för mjukare omställningar och förändringar. För kommunen som helhet avslutas budgetperioden i balans och inga underskott behöver formellt hanteras inom balanskravsreglerna. Resultatet för 2019 blev i princip plus minus noll och därmed uppnås inte målet om 15 miljoner kronor, däremot stärks kommunens soliditet ytterligare och investeringsmålen nås.

Året som gått

Ekonomi kräver ett fortsatt starkt fokus och i våra verksamheter görs ett bra arbete för att hantera uppdragen i en ansträngd ekonomi. Våra koncernbolag, Faxeholmen och Söderhamn Nära, visar återigen fina resultat, vilket bidrar till att koncernens samlade resultat är positivt.

Kommunen märker fortsatt av höga kostnader inom försörjningsstödet, då allt för många av våra nyanlända ännu inte kommit till egenförsörjning och bland våra invånare i stort finns ett störande gap mellan tillgänglig och efterfrågad kompetens. Flera företag vittnar om svårigheter att få tag på medarbetare och att det är den enskilt största faktorn som förhindrar utveckling och expansion eller kort och gott vår växtkraft. Växtkraft är ett av fokusområdena för nuvarande budgetperiod varför frågan om kompetensförsörjning blir central i kommunens arbete.

Inom den andra stora delen inom kommunens sociala ansvar, omsorgen om våra äldre, har omställningsarbetet att anpassa boenden och verksamhet varit mödosamt och svårt. Fortfarande redovisas underskott inom verksamheten men bokslutet visar dock ett betydligt mindre underskott än det som prognostiserades, så även här har medarbetarna gjort ett bra arbete utifrån givna förutsättningar. Arbetet med omställning från kommunala servicehus till fler anpassade boenden för äldre är viktigt för att lyckas få ordning på ekonomin och det arbetet har påbörjats. Kommunens uppgift blir att stötta i det egna boendet och tillhandahålla vård och omsorgsboenden för svårt dementa och multisjuka med mycket stora behov.

Snöröjning och färdtjänst står också för underskott i verksamheten. Båda områdena är svåra att förutse men utredningar pågår för att bättre hitta rätt budgetnivå och förmåga att hantera avvikelser över tid.

Skola och barnomsorg är också det, en betydande del av det kommunala ansvaret och här har man hanterat situationen inom de ekonomiska ramarna på ett fantastiskt sätt. Trycket på skolan är stort och elevantalet skiftar mellan år och mellan skolenheterna samtidigt som de enskilda elevernas förutsättningar är långt ifrån homogena.

Planeringen inför 400-årsjubileet år 2020 intensifierades under hösten och ett årshjul för aktiviteterna skapades, arbetsgrupper bildades, information om arbetet har spridits brett.

Styrning och ledning

Under 2019 påbörjades ett arbete att införa ett beslutsstödsystem som ska bli ett stöd för chefer att ha koll på sin ekonomi och verksamhet. Det är viktigt att ekonomin är transparent och att alla medarbetare vet hur man med den egna insatsen kan påverka resultatet. Ekonomiska utmaningar kvarstår 2020 och framåt för våra medarbetare och nämnder, ett arbete som ska gå hand i hand med Söderhamns medborgares bästa i blicken och bibehållen kvalitet.

Avslutningsvis vill jag från kommunens sida tacka samtliga skickliga och engagerade medarbetare och förtroendevalda för ert arbete under året. För att utveckla vår vackra kommun Söderhamn fortsätter vi att

tillsammans arbeta framåt och ger varandra energi bland annat genom att under år 2020 fira 400 år av stolt historia!

John-Erik Jansson, (C)
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Den kommunala koncernen	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter (mkr)	895,4	952,1	983,4	968,5	773,7
Verksamhetens kostnader (mkr)	2 320,2	2 338,7	2 384,8	2 225,2	1 955,6
Årets resultat (mkr)	18,7	41,2	-14,7	117,9	86,5
Soliditet (%) ¹	32,9	33,8	35,4	37,6	37,1
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%) ²	14,5	13,8	12,8	11,8	8,3
Långfristig låneskuld (mkr)	1 272,9	1 121,2	999,9	863,3	767,2

¹ Soliditet definieras som eget kapital i relation till tillgångar

² Eget kapital reducerat med pensionsförpliktelser intjänade före 1998 i relation till tillgångar exklusive vidareutlåning till dotterbolag

Kommunen	2019	2018	2017	2016	2015
Antal invånare (folkmängd)	25 641	25 721	25 782	25 992	25 785
Kommunal skattesats (%)	33,2	33,2	33,2	33,2	33,2
- kommunal utdebitering (%)	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7
Verksamhetens intäkter (mkr)	365,9	418,2	454,7	465,7	406,7
Verksamhetens kostnader (mkr)	-1 918,1	-1 937,6	-1 995,8	-1 869,3	-1 698,2
Skatteintäkter och bidrag (mkr)	1 592,0	1 554,8	1 519,6	1 496,9	1 360,9
Årets resultat (mkr)	1,1	-3,5	-29,3	67,9	23,3
Soliditet (%) ³	47,2	50,5	57,2	57,5	51,8
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%) ⁴	6,7	6,0	5,0	2,7	-6,8
Investeringar (netto) (mkr)	153,4	153,2	157,4	74,0	61,1
Långfristig låneskuld (mkr) ⁵	324,3	234,8	128,3	123,0	146,5

³ Eget kapital i relation till tillgångar exklusive vidareutlåning till dotterbolag

⁴ Eget kapital reducerat med pensionsförpliktelser intjänade före 1998

i relation till tillgångar exklusive vidareutlåning till dotterbolag

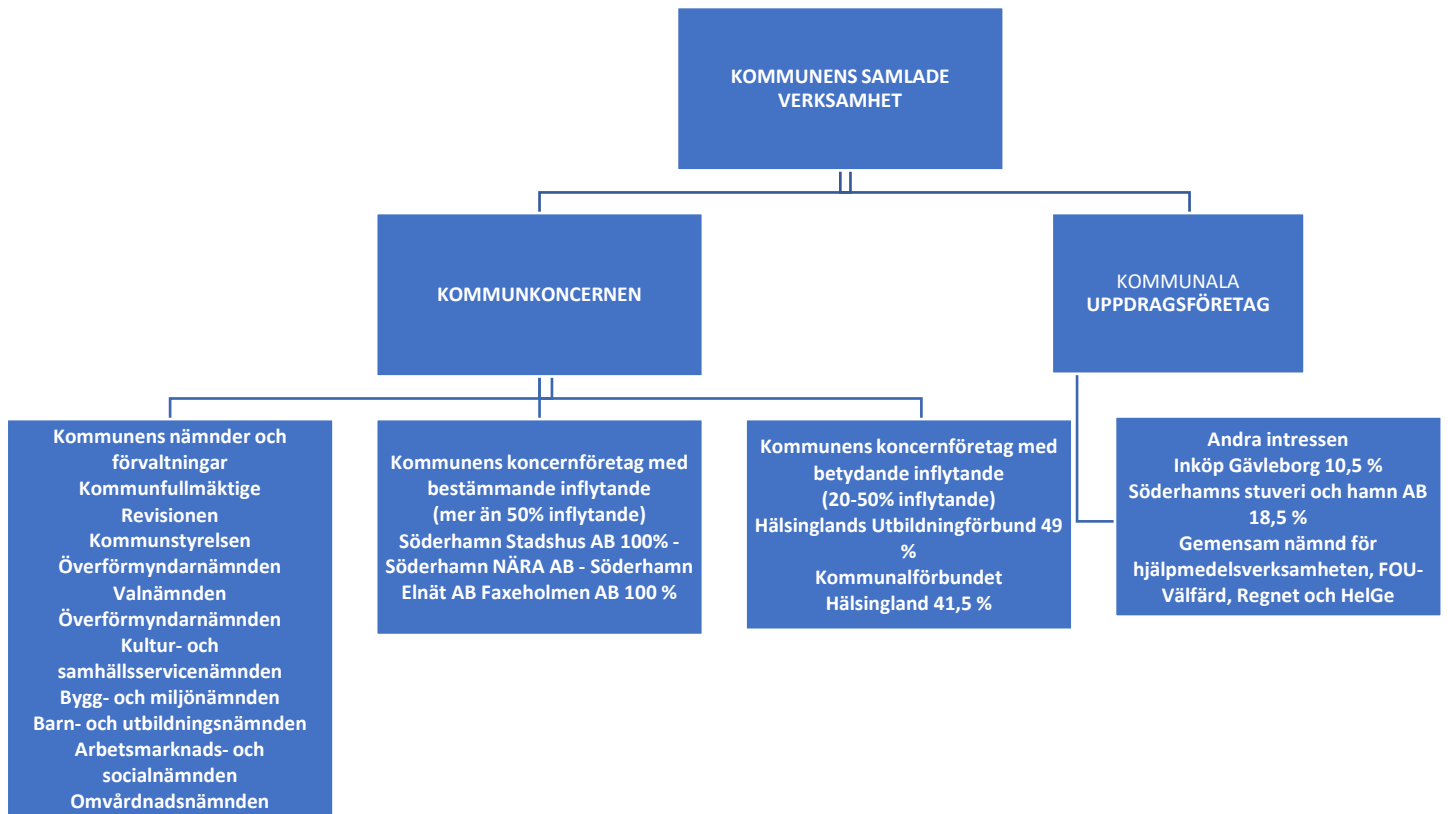
⁵ Kommunens låneskuld exklusive kommunens vidareutlåning till dotterbolag

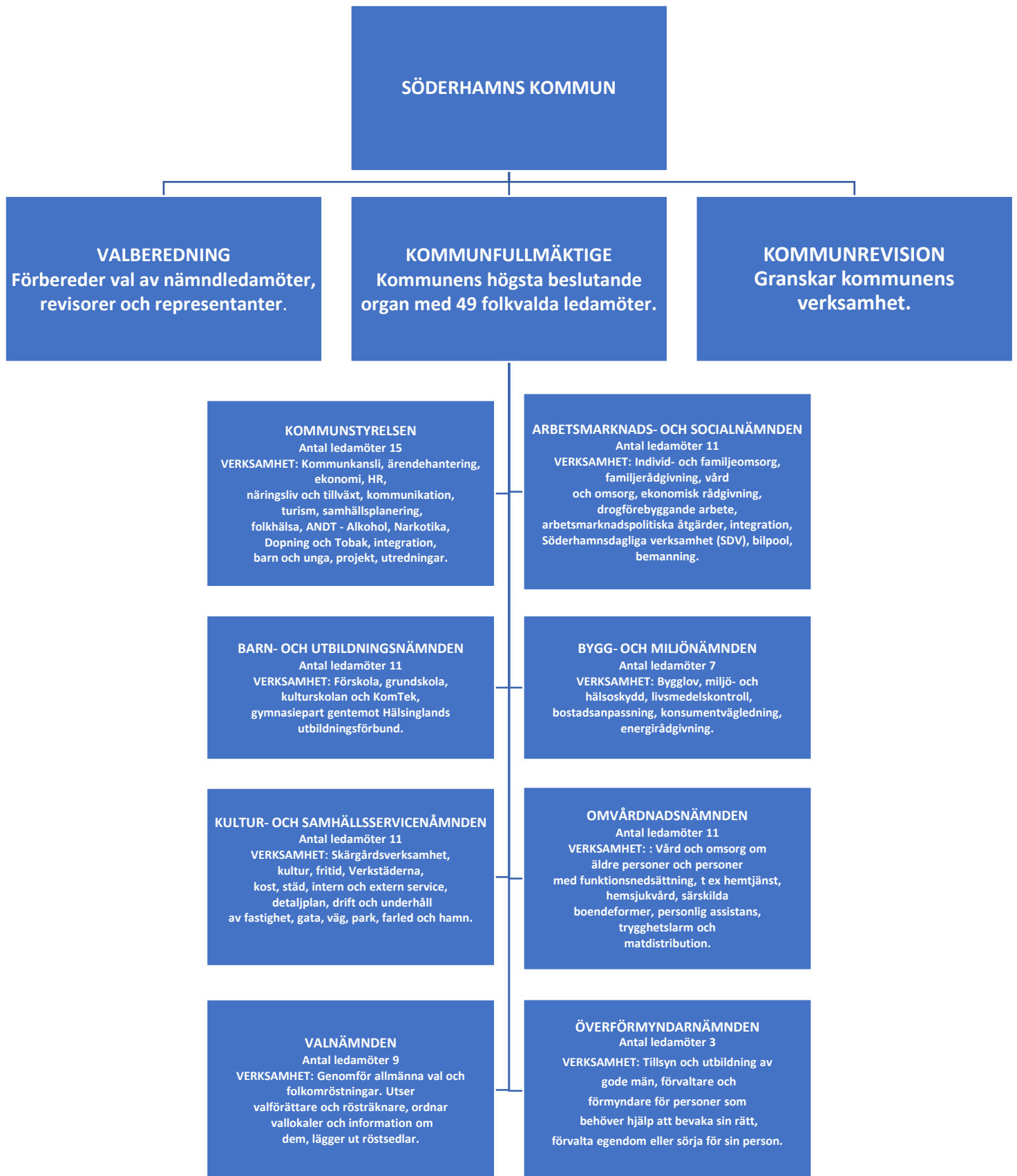
Under 2016 ökade kommunens befolkning till följd av att nyanlända kom till kommunen. För att hantera den rådande flyktingsituationen fick kommunen för att hantera flyktingsituationen 74,4 miljoner kronor fördelat med 5,7 miljoner för 2015 och med 68,7 miljoner för 2016. År 2016 erhöll kommunen även 20,3 miljoner kronor mer än budgeterat i migrationsmedel.

Mellan år 2016 och 2017 ökade kommunens årliga investeringsvolym med över 80 miljoner kronor. Ett av de större projekten som kom igång 2015 och sedan tilltagit har varit energitjänstprojektet, EPC. Fram till 2019 uppgick utgifterna till 136,7 miljoner. Under 2017 uppfördes bandyhallen en investering som uppgick till 60 miljoner kronor. Mellan 2018 och 2019 har ett av de större projekten varit ombyggnationen av Stentäggskolan med utgifter om 79,5 miljoner kronor.

Soliditeten har stadigt stärkts mellan 2015 och 2019. Under perioden har kommunen löpande betalat av på pensionsförbindelsen intjänad före 1998 med 144,6 miljoner kronor från ingången av 2016. Det egna kapitalet har dock endast ökat med 25,7 miljoner. Tillgångarna exklusive vidareutlåning till bolagen har ökat med 170,3 miljoner.

Den kommunala koncernen

Nämnder	Verksamhet	Väsentliga privata utförare
Kommunfullmäktige	Kommunens högsta beslutande organ. Ledamöterna väljs direkt av folket i allmänna val. Partierna delar på 49 platser i kommunfullmäktige. Fullmäktige fastställer mål och riktlinjer för kommunens verksamhet.	
Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen består av förtroendevalda politiker och är beredningsorgan för kommunfullmäktige. Kommunstyrelsens huvuduppgift är att leda och samordna kommunens angelägenheter och nämndernas verksamhet.	
Arbetsmarknads- och socialnämnden	Ansvarar för individ- och familjeomsorgen samt arbetsmarknadspolitiska åtgärder.	
Barn- och utbildningsnämnden	Arbetar med barnomsorg och skola för barn och ungdomar i åldern 0–15 år. Verksamheten innefattar förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola och kulturskola.	Pusselbitens förskola AB (10,3 mkr), Bustrollet AB (7,2 mkr), Söderhamn Knowledge AB (6,6 mkr), Ellithan AB Hamnaskolan (5,3 mkr), Skogsfrönas förskola AB (4,5 mkr), Mårdens förskola (4,2 mkr), Trädgårns förskola ek förening (2,9 mkr) och Hjärtats förskola (2,7 mkr), Stimmets förskola (2,4 mkr).
Bygg- och miljönämnden	Handlägger bygg-, bostadsanpassnings, miljö-, hälso- och livsmedels-ärenden. Ansvar också för konsumentvägledning, energirådgivning och -plan och GIS.	
Kommunstyrelsen (förvaltningen)	Ansvarar för ledning och samordning av all kommunal verksamhet. Flera av förvaltningens enheter fungerar som central serviceorganisation för övriga förvaltningar och för medborgare.	
Kultur- och samhällsservicenämnden	Ansvarar för samhällsservice i olika former, bland annat kultur- och föreningsverksamhet, Verkstäderna, kost till skolor och äldreboenden, fastigheter, gator/vägar och parker.	
Omvårdnadsnämnden	Ansvarar för omsorg om äldre människor och människor med psykiska eller fysiska funktionsvariationer samt för viss kommunal hälso- och sjukvård.	
Valnämnden	Valnämndens huvuduppgift är att genomföra allmänna val till kommunfullmäktige, riksdagen och EU-parlamentet samt de folkomröstningar som riksdag eller kommunfullmäktige beslutar om.	
Överförmyndarnämnden	Överförmyndarnämnden har tillsynsansvar och kontrollerar att förmyndare, gode män och förvaltare genomför sina uppdrag enligt föräldrabalken (FB) som är den lag som reglerar uppdragen.	
Kommunalförbund	Verksamhet	Privata utförare
Kommunalförbundet Hälsingland (KFH)	Räddningstjänst, alkoholhandläggning och förvaltarenhet.	

Hälsinglands utbildningsförbund (HUFB)	Ett kommunalförbund som bildats av Bollnäs, Nordanstig och Söderhamns kommuner med uppdrag att möta studerandes efterfrågan på utbildning med bredd och kvalitet.	
Inköp Gävleborg	Inköp Gävleborg är ett kommunalförbund som upphandlar varor och tjänster för kommunerna i Gävleborg. Inköp Gävleborg ger stöd att klara kraven i LOU - Lagen om offentlig upphandling. Verksamheten flyttas till kommunerna 2020.	
Kommunala bolag	Verksamhet	Privata utförare
Faxeholmen AB	Förvaltar och hyr ut lägenheter och lokaler i kommunen.	
Söderhamns Stadshus AB	Bolaget har till uppgift att leda och samordna sina dotterbolags verksamhet.	
Söderhamn NÄRA AB	Dotterbolag till Söderhamns Stadshus AB. Bolaget har sex verksamhetsgrenar: El, vatten, fjärrvärme, renhållning, bredband samt TV- och IT-drift.	
Söderhamn Elnät AB	Dotterbolag till Söderhamn NÄRA AB.	

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Viktiga förhållanden

Hur kommunens befolkning är sammansatt påverkar planeringen av service i en kommun. Det handlar bland annat om hur många invånare kommunen har i förvärvsarbetsande ålder, antal äldre, antal barn, geografisk spridning och om befolkningen ökar eller minskar. En av kommunens stora utmaningar inför framtiden är det faktum att andelen äldre och andelen barn och ungdomar blir allt större. Trycket på kärnverksamheterna inom dessa områden kommer därmed att öka. Under 2019 minskade befolkningen med 78 personer och uppgick per årsskiftet till 25 643 personer. Detta påverkar kommunens skatteintäkt negativt.

Under 2018 avvecklades Migrationsverket all sin verksamhet i Söderhamn. Antalet asylsökande i kommunen uppgick 2017 till 1 250 personer och 31 december 2019 uppgick antalet asylsökande till 64 personer. Denna utveckling har medfört ett stort anpassningsarbete för förskola och skola samt även för socialtjänsten för anpassning av anläggningsboenden. På bostadsmarknaden friställdes under 2018 ett stort antal lägenheter, vilket under 2019 medfört en ökande inflyttning av personer, som har svårt att få bostad i andra kommuner. Under hösten myntades uttrycket ”social dumpning” som innebär att kommuner indirekt eller direkt hänvisar människor utan bostad och ofta utan egen försörjning till andra kommuner med lediga bostäder. Söderhamn är en av flera kommuner som påtalat detta problem för regeringen.

Under 2019 har Hälsinglands kommuner beslutat att bygga upp egna inköpsorganisationer för att, när det är fördelaktigt, samverka i gemensamma upphandlingar. Detta arbete har föranletts av att Gävle kommun 2017 beslutade om att utträda ur kommunalförbundet Inköp Gävleborg som samordnat upphandlingarna för flertalet kommuner i länet.

Området Söderhamnsporten vid Söderhamns resecentrum är ett av kommunens viktigaste utvecklingsområden. Under 2019 har avtal tecknats för exploatering av handel genom en fullstor Willys-butik. Etableringen innebär cirka ett 20-tal nya arbetstillfällen. Nyetableringar sker även på E-centers handelsområde, där bland annat företaget Rusta under slutet av 2019 har påbörjat en nybyggnation för ett öppnande av butik under 2020.

Risikförhållanden

För att förstå kommunens resultat och ställning är det nödvändigt att ha kunskaper om riskerna i kommunkoncernen och kommunen. De mer väsentliga riskerna presenteras följande tabell och text.

Identifierad risk	Beskrivning	Hantering av risk
Omvärldsrisker		
Risk för att medborgarnas behov av samhällsservice inte kan tillgodoses	Den demografiska sammansättningen är en utmaning för Söderhamns kommun. Färre medborgare i arbetsför ålder kommer att behöva försörja fler medborgare som ej är i arbetsför ålder.	Långsiktigt arbete utifrån övergripande strategier och mål. Innefattar bland annat att stärka kommunen för näringsliv, som plats att bo på och att jobba med att få ut folk i egenförsörjning. Ett projekt har under 2019 uppstartats som ska leda till förslag om ett framtida vård- och omsorgsboende i Söderhamn. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen
Risk för att fler blir arbetslösa	Arbetslösheten har en stor påverkan på den demografiska utmaningen. Alla som kan arbeta, behövs i sysselsättning för att kunna hantera medborgarnas behov i framtiden. Vidare riskerar en långtidsarbetslöshet leda till ett svårhanterligt utanförskap.	Detta är ett utpekat strategiskt område under mandatperioden. Uppstart av projekt för att få folk ut i egenförsörjning pågår på högsta tjänstemannanivå. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen. Arbetsmarknads- och socialnämnden har det övergripande ansvaret
Risk för att fler medborgare blir bidragsberoende	I Söderhamn är utvecklingen att fler hushåll är i behov av ekonomiskt bistånd. Det genomsnittliga utbetalda beloppet påverkar också. Detta bidrar till en ännu sämre situation i koppling till den demografiska utmaningen.	Detta är ett utpekat strategiskt område under mandatperioden. Uppstart av projekt för att få folk ut i egenförsörjning pågår på högsta tjänstemannanivå. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen. Arbetsmarknads- och socialnämnden har det övergripande ansvaret
Risk för att ohälsan ökar	Ohälsan bland befolkningen i Söderhamn ökar, både den fysiska och den psykiska, vilket är en stor samhällsutmaning.	Kommunens folkhälsost strategi kommer att revideras under året 2020, vilket kommer att mynna ut mer konkreta handlingsplaner och åtgärder. Uppstart av projekt för detta pågår på högsta tjänstemannanivå. Kommunen fortsätter även med sitt riktade arbete för att främja den psykiska hälsan inom ramen för PRIO-arbetet (Plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa) som är statligt finansierat. Fokus på förebyggande arbete för alla medborgare. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen. Kommunstyrelseförvaltningen har det övergripande ansvaret
Risk för att ojämlikheten/segregationen ökar	Jämlikheten minskar och att segregationen ökar i Söderhamns kommun. Detta får både kortsiktiga och långsiktiga effekter för hela samhället.	Långsiktigt arbete utifrån övergripande strategier och mål. Innefattar bland annat att se över skolans upptagningsområden, diversifiera bostadsbeståndet i olika stadsdelar mm. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen.

Risk för att medborgarnas trygghet minskar	Söderhamnarna har störst upplevd oro bland samtliga kommuner i Hälsingland, trots att den faktiska tryggheten i många avseenden är lägre. Detta påverkar folkhälsan på sikt.	Trygghet är ett prioriterat område under mandatperioden. Ingår bl.a. annat i arbetet med folkhälsa. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen. Kommunstyrelseförvaltningen har det övergripande ansvaret
Risk för att kriminaliteten, gängaktiviteter och droganvändandet ökar	Denna risk är en följd av en rad olika faktorer som bland annat ökad segregation, ökad arbetslöshet, ökad ohälsa mm.	Långsiktigt arbete utifrån övergripande strategier och mål. Innefattar bland annat att stävja den psykiska ohälsan, öka antalet medborgare i egenförsörjning, minska skolsegregationen mm. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen. Kommunstyrelseförvaltningen har det övergripande ansvaret
Verksamhetsrisker		
Risk för att bristen på kompetent arbetskraft ökar	Kompetensförsörjningen till kommunkoncernens olika verksamheter är avgörande för att kunna tillgodose medborgarnas behov i framtiden.	Detta är ett utpekad strategiskt område under mandatperioden. Uppstart av projekt för att säkerställa kompetensförsörjning till organisationen pågår på högsta tjänstemannanivå. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen. HR-enheten har ett specifikt ansvar
Risk för att bristande närvaro bland elever leder till att alla inte kan gå ut med godkända betyg	Icke godkända betyg i årskurs 9 är den största indikatorn på ett framtida utanförskap. Fler elever i Söderhamn har hög oroande frånvaro, vilket är en tidig signal på att problem med att få godkända betyg.	Fokus på förebyggande arbete, inom ramen för ELOF och Förebyggande enheten. Kommunen fortsätter även med sitt PRIO-arbete (plan för riktade insatser inom området psykisk ohälsa) som är statligt finansierat. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen. Barn- och utbildningsförvaltningen har ett specifikt ansvar
Finansiella risker		
Risk för att ekonomin inte är i balans	En ekonomi i balans är en förutsättning för att långsiktigt kunna tillhandahålla den service som medborgarna har behov av.	Fokus på nämndernas arbete att ta fram åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen
Risk för en ekonomisk lågkonjunktur	En lågkonjunktur för med sig en lägre total skatteintäkt, vilket slår direkt på de totala skatteintäkterna för kommunen. Kommunen utgår ifrån Sveriges kommuner och regioners (SKR) skatteprognoser som för närvarande prognosticerar en normalutveckling av ekonomin.	Hanteras genom att budgetera med ett resultatmål som en reserv för skatteminskning. 2019 års resultatmål är 15 mkr och framåt 2020–2023 är resultatmålet 20 mkr. Organisatorisk enhet: Främst de kommunala verksamheterna

Risk för en ränteuppgång	Kommunkoncernens låneskuld uppgår per 2019-12-31 till 1,3 mkr varav kommunens låneskuld är 324 mkr (dvs 25,4%). Av denna skuld är 723 mkr räntesäkrade. En procentenhets räntehöjning innebär därmed en ökning med räntan för kvarvarande lån om 552 mkr, dvs 5,5 mkr. Av denna höjning påverkas kommunen med en ränteökning om 1,4 mkr.	Hanteras främst genom räntesäkring i form av räntederivat. Räntesäkringens omfattning styrs av finanspolicyn som antagits av kommunfullmäktige. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen
Risk begränsad kapitaltillgång	Kommunens lån förfaller under åren 2020–2023 och beräknas omsättas i nya lån. Är tillgången på kapitalmarknaden begränsad ökar kreditgivarnas marginaler, d v s priset ökar.	Hanteras genom minst två olika kreditgivare och spridning av förfallodagar. Organisatorisk enhet: Hela kommunkoncernen
Risk för en befolkningsminskning utöver beräknat	Kommunens skatteintäkter påverkas främst av antalet medborgare. Vid en befolkningsförändring om 100 personer beräknas detta förändra skatteintäkterna med ca 5 mkr.	Hanteras genom att budgetera med ett resultatmål som en reserv för skatteminskning. 2019 års resultatmål är 15 mkr och framåt 2020–2023 är resultatmålet 20 mkr. Organisatorisk enhet: Främst de kommunala verksamheterna

En finansiell risk som den kommunala verksamheten alltid står inför är att den ekonomiska konjunkturen försämras mer än vad som prognosticerats. Hanteringen av den risken är att budgetera med ett finansiellt resultat, det vill säga att budgetera med ett visst överskott. Söderhamns kommun har under perioden 2016 till 2019 budgeterat med ett finansiellt resultat om 15 miljoner per år. Framåt för åren 2020 till 2023 är det finansiella resultatet 20 miljoner per år.

Kommunkoncernens lån har ökat från 841 miljoner till 1 272 miljoner under åren 2016 till 2019. Av ökningen om 431 miljoner utgör kommunens ökning 223 miljoner, som har ökat sina skulder från 101 till 324 miljoner. Upplåningen i kommunkoncernen sker genom internbanken. I enlighet med fastställd policy är internbankens externa upplåning en spegelbild av kommunens och dess bolags upplåningsbehov. Internbankens externa låneram fastställs årligen av kommunfullmäktige i samband med budgetbeslutet och uppgick för 2019 till 1 300 miljoner. För att begränsa ränterisk finns beskrivet i finanspolicy att räntebindningstiden skall uppgå mellan två och fem år. Per 31 december 2019 uppgick räntebindningen till strax över tre år. Kapitalrisken begränsas genom spridning av förfallotider och att två olika kreditinstitut är motparter vilket också överensstämmer med finanspolicyn.

Pensionsförhållanden

Koncernens totala pensionsförpliktelser inklusive löneskatt med 638,3 miljoner kronor (654,7 miljoner 2018) består av tjänstepensionsförpliktelser intjänade före år 1998 med 546,6 miljoner kronor (568,4 miljoner 2018) som ligger utanför balansräkningen och de pensionsförpliktelser med 91,7 miljoner kronor (86,3 miljoner 2018) som ligger som avsättningar.

Kommunens totala pensionsförpliktelser inklusive löneskatt med 623,6 miljoner kronor (641,5 miljoner 2018) består av tjänstepensionsförpliktelser intjänade före år 1998 med 546,6 miljoner kronor (568,4 miljoner 2018) som ligger utanför balansräkningen och de pensionsförpliktelser med 76,9 miljoner kronor (73,1 miljoner 2018) som ligger som avsättningar.

För närvarande har kommunen inget öronmärkt kapital med egna placeringar för pensionsmedel, allt är återlånat till verksamheternas investeringar.

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Pensionsförpliktelse (mkr)				
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
a) Avsättning inklusive särskild löneskatt	77,0	86,3	76,9	73,1
b) Ansvarförbindelse inklusive särskild löneskatt	546,6	568,4	546,6	568,4
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	156,7	149,5	156,7	149,5
Summa pensionsförpliktelser (inkl. försäkring och stiftelse)	780,3	804,2	780,5	791,0
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde				
Totalt pensionsförsäkringskapital	161,3	153,3	161,3	153,3
-varav överskottsmedel	12,9	11,2	12,9	11,2
Totalt kapital pensionsstiftelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel (egen förvaltning)	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa förvaltade pensionsmedel	161,3	153,3	161,3	153,3
Finansiering				
Återlånade medel	619,0	650,9	611,0	634,8
Konsolideringsgrad	21 %	19 %	21 %	19 %

Händelser av väsentlig betydelse

Resultatpåverkande händelser

Från och med 1 januari 2019 slutade Arbetsförmedlingen att anvisa medel för så kallade extratjänster. Detta medförde att kommunens bidrag minskade med 22,3 miljoner från år 2018.

Då färre personer i samhället är nyanlända och fler av de nyanlända från 2016 och 2017 inte längre klassas som nyanlända enligt nuvarande bidragssystem har kommunens bidrag och ersättningar från Migrationsverket minskat med cirka 20 miljoner i jämförelse med år 2018.

Statens bidrag till kommunen för välfärdstjänster har minskat från 2018 med 20,8 miljoner.

Kommunen har anpassat sin verksamhet under 2018 och 2019 med effekt på strax över 100 årsarbetare december 2019 jämfört med december 2018. Detta syns i personalkostnaderna som minskat med 22,7 miljoner mellan åren trots en lönerevision med cirka 21 miljoner.

Balanspåverkande händelser

Under 2019 har kommunen investerat för 153 miljoner. Detta är samma nivå som 2018 men dubbelt så hög än åren dessförinnan. Denna högre investeringstakt har bidragit till högre avskrivningskostnader och behov av att ta upp lån.

Kommunen har ökat den långfristiga upplåningen med 148,4 miljoner. Av dessa lån har 62,5 miljoner vidareförmedlats till kommunens bolag och 89,5 miljoner till kommunens verksamhet.

Investeringspåverkande händelser

Årets största investering har varit ombyggnation av Stentägtskolan. Hittills är utfallet 79,5 miljoner och projektet förväntas vara färdigställt till sommaren 2020 med prognos på 92 miljoner. Fel i projekteringen har påverkat både tiden och det ekonomiska utfallet.

Ett av kommunens större projekt över tid, energitjänstprojektet EPC, beräknas bli färdigt med investeringsfasen under tidigt 2020. Projektets totala utfall uppgår till 136,7 miljoner med prognos på 145 miljoner.

Ombyggnation av Estetlängan på Bergviksskolan färdigställdes i december 2019. Prognosen är 21,2 miljoner. Ombyggnationen har både fördyrats och försenats på grund av fel i befintliga tak- och golvkonstruktioner som upptäcktes under ombyggnationen.

CO2-maskiner som har installerats på Hällåsen under 2018 har blivit färdigställda under 2019. Utfallet uppgick till 19 miljoner och ligger i linje med budgeten.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Styr- och ledningsfilosofi

Kommunen utgår från systemsyn i utveckling och styrning av kommunens verksamheter. Systemsyn innebär för kommunen ett tänkesätt som utgår från medborgarnas resa genom organisationen. Stor vikt läggs vid samband och relationer, hur olika verksamheter samverkar för att uppfylla gemensamma syften. På så sätt kan organisationen arbeta mer långsiktigt, med fler nöjda medborgare, och använda resurser mer effektivt.

Fokus är att forma verksamheter och arbetssätt utifrån en helhetslösning för de kommunen är till för. För att åstadkomma detta betraktas och formas kommunens verksamheter utifrån deras perspektiv – kommunen anammar medborgarens fokus. Det innebär bland annat att för ge bästa service, bör kommunen allt oftare se utanför den egna förvaltningen och samverka med andra förvaltningar eller externa organisationer.

För att kunna tillhandahålla bättre service behöver medarbetare som möter medborgare i vardagen ha befogenheter och handlingsutrymme att tillgodose medborgarnas olika behov. Ledningens roll är att skapa goda förutsättningar och undanröja hinder så att medarbetarna blir framgångsrika. Kommunkoncernens värdegrund beskriver det förhållningssätt och de beteenden som vägleder medarbetarna i hur kommunen åstadkommer sitt syfte och övergripande mål. Värderingarna är grundläggande principer i mötet med medborgarna.

Kommunens fokusområden pekar ut kommunfullmäktiges vilja och ambitioner under mandatperioden. Dessa områden är särskilt prioriterade för att kunna uppfylla syftet med kommunens verksamheter och nå visionen. Tillsammans med de finansiella målen leder fokusområdena till en god ekonomisk hushållning.

Ägardirektiv

Enligt kommunallagen får en kommun, med vissa begränsningar, överlämna till ett bolag att sköta en kommunal angelägenhet. Den verksamhet som kommunen bedriver i bolagsform är alltså kommunal verksamhet och omfattas av kommunallagens spelregler på precis samma sätt som den verksamhet som kommunen bedriver i nämndform. Bolaget är således ett organ för kommunal verksamhet och det övergripande ansvaret för verksamheten åvilar kommunen och ytterst kommunfullmäktige. Bolagets verksamhet och förhållande till kommunen regleras förutom genom lag och författning genom bland annat ägardirektiv.

I Söderhamns kommun finns ägardirektiv antagna av kommunfullmäktige 2018-08-27 avseende bolagen Söderhamn NÄRA AB (§ 159) och Faxeholmen AB (§ 160). Ägardirektiven innehåller bland annat ekonomiska utgångspunkter. Där finns ekonomiska direktiv, avkastningskrav, utdelning och konstnärlig utsmyckning beskrivet. Gemensamt för de båda bolagens antagna ägardirektiv är det ekonomiska direktivet "Bolaget ska

hålla en långsiktig vedertagen underhållsstandard på sina tillgångar samt kunna finansiera erforderliga investeringar inom sitt verksamhetsområde”. De båda bolagens avkastningskrav skiljer sig åt, se beskrivning nedan, i samband med årsbokslutet ska bolagen lämna en avstämning av de ekonomiska direktiven och avkastningskraven.

Söderhamn NÄRA AB har två avkastningskrav:

- Bolaget ska inom varje 4-årsperiod uppnå en avkastning på eget kapital som i genomsnitt uppgår till fem procent. Avkastning på eget kapital definieras som resultat efter finansiella poster med avdrag för skatt delat med summan av eget kapital. Resultatet efter finansiella poster ska minst motsvara behovet av koncernbidrag till moderbolaget som lämnas för täckande av moderbolagets kostnader.
- Soliditeten ska långsiktigt uppgå till minst 20 procent.

Faxeholmen AB har ett avkastningskrav:

- Bolaget ska inom varje 4-års budgetperiod uppnå en avkastning på eget kapital som i genomsnitt uppgår till tre procent. Avkastning på eget kapital definieras som resultat efter finansiella poster inklusive inkomstskatt delat med summan av eget kapital.

Intern kontroll

Söderhamns kommuns internkontrollarbete regleras av fullmäktige beslutade reglemente för internkontroll samt de kommunövergripande internkontrollanvisningarna. Syftet med internkontrollen är att säkra en effektiv förvaltning som gör att det undviks att begås allvarliga fel. Internkontrollreglementet fastställer ansvarsfördelningen av arbetet, medan anvisningarna mer i detalj beskriver hur arbetet ska gå till.

Varje nämnd genomför varje år en riskbedömning av verksamheten och utifrån dessa tas en internkontrollplan fram. En kommunövergripande internkontrollplan tas fram på likartat sätt. Internkontrollplanerna följs upp två gånger om året, i samband med delår och helår.

Kommunstyrelseförvaltningen har en internkontrollsamordnare som tillsammans med ansvariga i nämnderna koordinerar det kommunövergripande internkontrollarbetet och ser till att det blir enhetligt utfört i varje nämnd.

Översiktsplan

En översiktsplan är kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras. Det är inte ett styrande dokument men däremot ger ledning för efterföljande fysisk planering som till exempel planprogram, detaljplaner och bygglov. Den pekar ut en riktning för hur kommunen ska utvecklas på lång sikt och vägleder också beslut här och nu. Det betyder att den i sitt innehåll måste vara strategisk, långsiktig och samtidigt vara så pass konkret så den kan fungera som styrdokument för handläggning av till exempel detaljplaner och bygglov. För att hålla rätt kurs i den fysiska planeringen och kunna bedöma översiktsplanens roll som styrdokument behöver arbetet följas upp med jämna mellanrum utifrån en gemensam metod och processrutin.

Det ska framgå hur kommunen avser att tillgodose riksintressen, miljö kvalitetsnormer och redovisa lämpliga områden för Landsbygdsutveckling i strandnära, LIS, lägen där strandskyddet kan komma att upphävas. Kommunen ger sin syn på risken för skador till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt hur den risken ska hanteras genom bland annat klimatanpassningsåtgärder.

Söderhamns kommun har en antagen översiktsplan från 2006. I en genomlysning av dess innehåll, konstaterade kommunen att den strategiska inriktningen inte längre fungerar som styrmedel för den fysiska planeringen. Kommunfullmäktige beslutade att en ny översiktsplan behövde tas fram. Dokumentet har bearbetats under flera år och nu under senhösten 2019 har den varit på granskning, vilket förhoppningsvis leder till antagande under 2020.

Översiktsplanen som helhet baseras på målbilden om att vara en modig och inkluderande kommun och använder de globala hållbarhetsmålen från Agenda 2030 som utgångspunkt. Söderhamns kommun har valt att ta ett bredare grepp och översiktsplanen har därför granskats utifrån ett bredare hållbarhetsperspektiv som inkluderar ekologiska, ekonomiska och sociala aspekter av hållbarhet. Eftersom kommunens översiktsplan är en del i ett större sammanhang förhåller den sig även till andra mål och strategier på regional och global nivå.

En bärande tanke i översiktsplanen är att det ska vara möjligt att leva, bo och verka i hela kommunen. Utvecklingsstrategin är tänkt att svara upp mot denna tanke och visar hur olika delar i kommunen föreslås växa och stärkas på långsikt.

Kommunen förutom centrala Söderhamn är indelad i fyra områden, bygder. Inom varje bygd finns en eller flera orter, kommundelscentrum. Genom satsningar på kommundelscentrumen vill kommunen skapa bättre förutsättningar för tillkomst av nya samhällsfunktioner till kommundelscentrumen och för att bibehålla viktiga samhällsfunktioner inom bygderna. Kommundelscentrumen utgörs i översiktsplanen av Ljusne, Trönö, Bergvik och Stråtjärä-Holmsvedenbygden.

Ekonomistyrning

Med ekonomistyrning avses den målmedvetna styrprocessen som syftar till att påverka organisationens beslut och beteende i riktning mot önskat resultat, effektivitet och ekonomisk ställning. Syftet med ekonomistyrning är att uppnå en balans mellan en acceptabel ekonomisk ställning och ett bra verksamhetsresultat. Ekonomistyrningen regleras av genom ett antal huvudprinciper samt styrdokument. Övergripande förutsättningar är:

- att samtliga verksamheter, nämnder, förvaltningar, bolag och bolagsstyrelser ska präglas av helhetstänkande, det vill säga Söderhamns kommun bästa är med andra ord överordnad de olika verksamheternas behov
- att nämnder och styrelse har ett fullt ansvar för sin ekonomi över tiden. Ekonomiskt innebär det för nämnder att över- och underskott överförs till nästkommande år enligt reglerna för resultatbalansering
- att kommunens verksamheter för kost, städ, bemanning, bilpoolen och internlokaler bedrivs som resultatenheter, vilket innebär att enheterna finansieras med intäkter från verksamheterna.

Nämnder och styrelse ska årligen upprätta en verksamhetsplan som innehåller kommunfullmäktiges mål, benämnda fokusområden, samt nämndens eller bolaget mål. Löpande under året ska ekonomin och verksamhet följas upp. Vid befarade ekonomiska avvikelser ska verksamheten anpassas till det ekonomiska utrymmet.

Till kommunfullmäktige ska sju månadsrapporter, delårs- och helårsbokslut presenteras. Månadsrapporterna ska även innehålla en resultatprognos för helåret. Vid befarat underskott ska åtgärdsplan bifogas.

Styrningen gentemot bolag omfattas även av ägardirektiv.

Utöver den budgetfinansierade verksamheten finns medel öronmärkta i kommunens egna kapital för förebyggande åtgärder, inom arbetsmarknad genom 50-jobben och övriga förebyggande genom den sociala investeringsfonden.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning i Söderhamn innebär att:

- medborgaren sätts i fokus,
- den kommunala servicen infriar kommuninvånarnas behov och förväntningar
- bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Vid bedömning av om god ekonomisk hushållning uppnåtts ska det även finnas en hög grad av måluppfyllelse för verksamhetsmål och finansiella mål. Målen ska vara genomförda inom ramen för tilldelade medel, kommunen ska kunna betala för verksamheten samt inte skjuta över betalningsansvaret på framtiden. Under perioden 2016 till 2019 har inte kommunen lyckats nå alla förväntade mål inom ramen för god ekonomisk hushållning, vissa mål är uppfyllda. Två av fem mål för verksamheten är uppnådda och två av tre finansiella mål. Sammanfattningsvis har kommunen i vissa delar lyckats uppnå god ekonomisk hushållning.

Fokusområden

Måluppfyllelse

Kommunens fokusområden ligger till grund för arbetet under fyraårsperioden 2016 till 2019. Kommunen har fem fokusområden vilka följs upp med ett antal utvalda indikatorer på respektive område.

Till grund för bedömningen är 33 av fullmäktige beslutade indikatorer. Bedömningen utgår från mätvärdet innan målperiodens start år 2016 och det sista mätvärdet vid periodens slut, det vill säga år 2019.

För att komplettera bedömningen som enbart fokuseras på indikatorerna, kompletteras indikatorerna med en analys baserad på nämnders och bolags egna bokslut. Denna slutliga analys sker för att inte missa någon viktig händelse eller faktor för bedömningen och för att komplettera bilden av verksamheterna arbete. Endast i undantagsfall påverkar analysen utfallet av bedömningen av god ekonomisk hushållning inom ett fokusområde.

Nedan redovisas fokusområdena och deras respektive måluppfyllelse:

- Jämlikhet: **Målet är uppnått**
- Attraktiva boenden: **Målet ej uppnått**
- Infrastruktur: **Målet är ej uppnått**
- Näringsliv: **Målet är uppnått**
- Attraktiv arbetsgivare: **Målet är ej uppnått**

Av totalt fem fokusområden bedöms två vara uppfyllda medan tre vara ej uppfyllda. Se samtliga indikatorer nedan. Därefter följs en beskrivning av resultaten inom respektive fokusområde.

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utveckling under målperiod
Jämlikhet							
Hälsa							
Medborgarnas medellivslängd	80.3	80.4	80.4	80.3	80.75		▲
Kvinnor	82.4	82.5	82.4	82.1	82.4		▲
Män	78.1	78.3	78.3	78.5	79.1		▲
Självskattat tillstånd, invånare 16-84 år	69%	69%	68%		67%		▼
Kvinnor	69%	69%	69%		67%		▼
Män	69%	69%	68%		67%		▼
Utbildning							
Behörighet till gymnasiet, elever årskurs 9 (Kommunens statistik)	83,8%	84%	82,0%	81,8%	87,5%	83,3%	▼
Gymnasieelever med examen/studiebevis inom 4 år		76.3%	77%	72%	75,9%	71,6%	▼
Kvinnor		80.7%	77.7%	72,10%	77,3%	66,7%	▼
Män		72%	76.6%	67,4%	74,6%	76,1%	▲
Utbildningsnivå, %							▲
Förgymnasial	14.4%	14.1%	13.8%	14,7%	14,4%		▲
Gymnasial	58.4%	57.8%	57.2%	57,7%	57,6%		▼
Eftergymnasial	25.2%	25.8%	26.4%	26,2%	26,6%		▲
Trivsel och kränkningenenkät grundskola, andel kränkta/trakasserade elever (%)	19%	18%	20%	20%	16%	18%	■

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utveckling under målperiod
Kvinnor	9,6%	9,6%	9,1%	7,8%	8,9%	8,4%	▲
Män	11,2%	12,5%	13,0%	11,5%	10,7%	10,9%	▲
Ungdomsarbetslöshet 16-24 år, andel (Kolada)	14,80%	14,60%	12,70%	8,3%	9,6%	9,8%	▲
Kvinnor	13,90%	13,10%	10%	6,4%	8,0%	6,4%	▲
Män	15,70%	15,90%	15%	9,9%	10,9%	12,5%	▲
Ekonomisk utsatthet							
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%)	22,9%	21,6%	23,4%	24,3%	28,10%		▼
Kvinnor	23,1%	21,3%	22,5%	24,3%	29,50%		▼
Män	22,7%	21,8%	24,1%	24,3%	27%		▼
Barn 0-18 år i befolkningen som ingår i familjer med ekonomiskt bistånd	12,1%	13,8%	14,8%	14,7%	15,30%		▼
Unga vuxna, 18-24 år med ekonomiskt bistånd	15,5%	16,0%	16,9%	17,6%	18,60%		▼
Befolkning som lever under kontantmarginalen, andel	22%				22%		■
Kvinnor	26%				27%		▼
Män	18%				17%		▲
Skulder hos Kronofogden, andel invånare		6,1%	5,8%	5,9%	5,7%	4,3%	▲
Öppenhet och social delaktighet							
Avsaknad av tillit till andra människor, andel av befolkning 18-84 år	23%	24%	25%		28%		▼
Kvinnor	24%	26%	26%		25%		▼
Män	21%	22%	23%		30%		▼
Toleransindex, värdesätta grannar med annan etnicitet/religion, funkt.nedsättning, HBTQ, ålder? (0-10)				7,6		7,8	▲
Graden av kollektiv styrka, social sammanhållning och kollektivt ansvarstagande (0-40)				26,2		26,5	▲
Nöjd region-index trygghet, skala 1-100		42		48		45	▲
Lågt socialt deltagande, andel av befolkning 18-80 år	23%				24%		▼
Kvinnor	23%				23%		■
Män	23%				25%		▼
Äldreomsorg							
Andel mycket/ganska nöjda som helhet (%)							▲
Hemtjänst		92%	95%	95%	93%	94%	▲
Äldreboende		83%	81%	82%	80%	82%	▼
Andel mycket/ganska trygga (%)							▲
Hemtjänst		89%	91%	90%	89%	93%	▲
Äldreboende		91%	87%	92%	87%	88%	▼
Personal tar alltid/oftast hänsyn till önskemål (%)							▲
Hemtjänst		88%	91%	90%	91%	94%	▲
Äldreboende		77%	75%	81%	80%	79%	▲
Sammanfattande utveckling							▲

Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utveckling under målperiod
Nöjd region-index, bostäder, skala 1-100		53		49		50	▼
Nöjd medborgar-index, total, skala 1-00		53		48		47	▼
Nöjd medborgar-index idrotts- motionsanläggningar, skala 1-100		66		64		54	▼
Nöjd medborgar-index kultur, skala 1-00		65		64		61	▼
Utsläpp av växthusgaser, ton CO2-ekv/invånare	6,12	6,19	6,27	5,77			▲
Driftskostnader för boende, andel av rikssnitt	90	89	89	87	87	86	▲
EI, VA, Fjärrvärme, Sopor - ranking i riket (Nils Holgersson)		36	39	31	24	19	▲
Uthyrningsgrad Faxeholmen (%)	94%	97%	97%	96%	95%	98%	▲
Sammanfattande utveckling							▼
Infrastruktur							
Tillgång till bredband 100 mbit, andel hushåll	41%	50%	54%	61%	67%		▲
Nöjd region-index kommunikationer, skala 1-100		61		62		58	▼
Nöjd medborgar-index cykelvägar, skala 1-100		49		52		47	▼
Sammanfattande utveckling							▼
Näringsliv							
Andel företagssamma av befolkningen	8.5%	9.4%	9.5%	9,4%	9,5%	9,7%	▲
Kvinnor	4,9%	4,9%	5,0%	5,0%	5,0%	5,2%	▲
Unga	3,5%	3,7%	3,5%	3,8%	3,7%	3,8%	▲
Bäst tillväxt placering i länet (SYNA)		3	6	2	9	4	▼
Sammanfattande utveckling							▲
Attraktiv arbetsgivare							
Hållbart medarbetarengagemang, 0-100		78		80		78	■
Ledarskapsindex		77		78		77	■
Motivationsindex		80		81		78	▼
Styrningsindex		76		80		78	▲
Rekommendationsindex, -100/+100				-20		-32	▼
Sjukfrånvaro, andel (%)	5,7%	6,9%	7,6%	8,0%	8,4%	7,8%	▼
Frisktal, andel utan sjukdag (%)	32%	29%	28%	29,50%	29%	29%	■
Heltidsanställda, andel (%)	83%	84%	85%	87%	90%	88%	▲
Medarbetare med utländsk bakgrund, andel av utländsk befolkning	0.6	0.6	0.7	0.8			▲
Sammanfattande utveckling							▼

Jämlikhet

- för att kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell identitet, ålder och klass inte ska vara hinder utan möjligheter

Genom att verka för integration, inkludering och god tillgång till utbildning ska alla människor i Söderhamn stärkas för att kunna vara med och utveckla samhället.

Inom fokusområdet jämlikhet finns sammanlagt 23 indikatorer inom olika delområden. Av dessa har sammanlagt 11 av 23 en positiv utveckling under målperioden, 2 av 23 en neutral utveckling och 10 av 23 en negativ utveckling. Den sammanlagda bedömningen blir att fokusområdet jämlikhet uppfylls. Det förekommer dock skillnader i utvecklingen inom de olika delområdena där inte alla områden har en positiv trend, utan istället har de överlag en negativ trend. Exempelvis så visar delområdet "Syssestättning" en sammanfattningsvis en positiv trend, medan delområdet "Ekonomisk utsatthet" visar en negativ trend.

Inom delområdet hälsa kan konstateras att medborgarnas medellivslängd ökar i positiv riktning, medan den självskattade hälsan bland befolkningen sjunker något. Observera att nyckeltalet andel av befolkningen med riskfyllda levnadsvanor har ändrat mätmetod varför denna inte ingår i analysen. Trots att Söderhamn inte enligt de mätindikatorer som kommunen följer ligger sämre till i de flesta delar avseende droganvändning i jämförelse med rikssnittet så har droganvändandet under senare åren skördat flertalet ungdomars liv. Detta är en allvarlig situation och utvecklingen följs kontinuerligt.

Inom delområdet utbildning ses en försämring av gymnasiebehörigheten bland elever som går ut årskurs 9 samt andel gymnasieelever som har studiebevis eller examen inom fyra år. En slutsats kring detta är skolorna i Söderhamns kommun är segregerade. Detta innebär att alla barn inte ges samma möjligheter att lyckas. Betygsstatistiken för framförallt vårterminen 2019 visar att omfattande insatser behöver göras. Positivt är att utbildningsnivån bland befolkningen har ökat något under målperioden. Andelen grundskoleelever som upplever sig kränkta är på samma nivå som innan målperiodens ingång.

Syssestänningsläget har förbättrats under målperioden, då andelen förvärvsarbetande av befolkningen har ökat, samtidigt som både arbetslösheten och ungdomsarbetslösheten har sjunkit. Trots denna positiva utveckling så kvarstår en stor utmaning i att få personer ut i egenförsörjning. Därför är detta ett fortsatt prioriterat område under målperioden 2020 till 2023.

Ett annat stöd för att egenförsörjning är en stor utmaning, trots förbättrade resultat under perioden 2016 till 2019, är att den ekonomiska utsattheten bland befolkningen försämras. Andelen vuxna biståndstagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andelen barn i familjer med ekonomiskt bistånd samt andelen unga vuxna med ekonomiskt bistånd, visar alla en negativ utveckling. Det kan även konstateras en markant ökning av utbetalt ekonomiskt bistånd mellan år 2018 och 2019, både sett till antal hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd, samt det genomsnittliga utbetalda beloppet till varje hushåll. Den enda indikatorn med positiv utveckling är andelen medborgare med skulder hos Kronofogden, vilket minskar. Andelen av befolkningen som lever under kontantmarginalen är på samma nivå som innan målperiodens start.

Inom delområdet öppenhet och social delaktighet syns en tämligen liten förbättring. Toleransnivån bland befolkningen samt den kollektiva styrkan bedöms att förbättras, dock så är skillnaderna så pass små att det är för tidigt att dra några riktiga slutsatser kring resultatet. Den upplevda tryggheten ökar under målperioden sett till Statistiska centralbyråns, SCB:s, Medborgarundersökning. Däremot visar Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökning att den upplevda oron bland befolkningen i Söderhamn i de flesta avseenden är påtagligt högre än övriga kommuner i Hälsingland. Andelen av söderhamnarna med avsaknad av tillit till andra människor ökar, likaså konstateras en försämring av den sociala delaktigheten bland befolkningen.

Delområdet äldreomsorg har en positiv utveckling bland samtliga tre indikatorer. Nöjdheten bland brukarna inom hemtjänst och äldreomsorgen har ökat under perioden 2016 till 2019, vilket är extra glädjande med tanke på de redan höga resultaten vid ingången av målperioden.

Attraktiva boenden

- för att få ny- och ombyggnation av hyresrätter, trygghetsbostäder, borätter och småhus

Attraktiva boendemiljöer och en hög kommunal servicenivå ska göra det möjligt för människor att leva gott och utvecklas hela livet i Söderhamn.

Inom fokusområdet attraktiva boenden redovisas sammanlagt nio indikatorer. Av dessa visar fem indikatorer en försämring sedan starten år 2016, medan fyra visar en förbättring. Samtliga försämringar är av indikatorer som ingår i Statistiska centralbyråns, SCB:s, Medborgarundersökning där medborgarna ger sin syn på hur kommunen är som plats att bo och leva på. Genom Nils Holgersson-rapporten jämförs alla kommuners genomsnittliga driftskostnader för sophämtning, vatten och avlopp, el och uppvärmning. Kommunen fortsätter att klättra på rankingen. Driftskostnaderna för boende i Söderhamn i förhållande till riksnittet fortsätter i positiv riktning. Uthyrningsgraden hos det kommunala bostadsbolaget Faxeholmen är 98 procent, vilket innebär att i stort sett samtliga ”uthyrningsbara” lägenheter är uthyrda. Koldioxidutsläppen per invånare fortsätter även att utvecklas i en positiv riktning.

Trots bedömningen ”målet ej uppfyllt” finns det många indikatorer som inte är redovisade i tabellen ovan som pekar på att positiva saker har skett inom fokusområdet. Nya bostäder som är färdigplanerade för exploatering är cirka 150, som avser hyresrätter, trygghetsboende och villor. Ytterligare ett 70-tal är i planeringsstadiet och kommer att kunna slutföras under första halvåret 2020. Av ovanstående är cirka ett 50-tal under produktion. Detta pekar på att det finns en investeringsvilja som indikerar att Söderhamnarna lever i en kommun med attraktiva miljöer där människor vill investera, bygga och bo.

Infrastruktur

- för att kunna leva, bo, pendla samt arbeta i hela kommunen behövs mer bredband, en ny ostkustbana med dubbelspår och fyrfältsväg till Gävle

God infrastruktur ska öka platsens attraktionskraft och göra det möjligt för människor och företag att samverka i och utanför Söderhamn.

Fokusområdet infrastruktur bedöms genom sammanlagt tre indikatorer; andel hushåll med tillgång till bredband, medborgarnas nöjdhet med kommunikationerna runt omkring och i Söderhamn och medborgarnas nöjdhet med gång- och cykelvägar. Två av tre indikatorer har försämrats sedan målperiodens start och det är medborgarnas omdöme om kommunikationer och gång- och cykelvägar. Söderhamnarnas tillgång till bredband fortsätter att öka i positiv riktning, senaste mätvärdet visar att 67 procent av befolkningen har tillgång till detta.

Bedömningen att målet ej uppnås vägs upp av att många stora utvecklingsprojekt nu sätter igång, bland annat inom ramen för Centrumplanen och Söderhamnsporten. De planerade infrastrukturlösningarna tar ett större grepp kring frågeställningar såsom trygghet, ökad hälsa och minskad miljöpåverkan. Ett exempel är att bostäder möjliggörs i lägen med gång- och cykelavstånd till service och kommunikation. Enligt statistik från reseföretaget SJ har resandet till och från Söderhamns resecentrum under året ökat med cirka 30 procent.

Näringsliv

- för att befintliga företag ska växa, nya starta, ge bättre service och förbättra företagsklimatet

Kommunen ska göra det möjligt för företag att växa och utvecklas, för att ge fler arbetstillfällen och öka Söderhamns attraktionskraft.

Fokusområdet bedöms utifrån två indikatorer, andel företagsamma av befolkningen samt kreditupplysningsföretaget SYNA:s rakning om bäst tillväxt bland företagen i länet. Rankingsresultaten har fluktuerat en del under målperioden, men trendutvecklingen är ändå negativ. Andelen företagsamma bland befolkningen fortsätter att öka. Fokusområdet är svårbedömt då det ena mätvärdet är positivt medan det andra är negativt.

För att göra en bedömning om måluppfyllelse behöver andra parametrar tas i beaktande. Företagsklimatet får ett lågt betyg i Svenskt Näringslivs ranking och placeringarna har i stort sett försämrats under hela målperioden. Däremot har antalet företagsetableringar ökat i väldigt stor utsträckning under målperioden. Mellan år 2004 och 2015 var snittet på antalet företagsetableringar elva per år. Under målperioden är snittet 41. Fler etableringar är på gång. Inom ramen för planprogrammet för Söderhamnsporten har avtal tecknats med intressenter som innebär att etableringar kommer att påbörjas under våren 2020, vilket kommer att skapa ett tjugotal nya arbetstillfällen. Ett projekt som fått goda effekter är projektet Företagande på lika villkor som arbetat med att nå utrikes födda och arbeta för att öka antalet startade företag i den målgruppen. Inom projektet har 15 företag startats i Söderhamn. Bedömningen är utifrån ovanstående redovisning att målet uppfylls.

Attraktiv arbetsgivare

- för att ge mer egenmakt som anställd, satsa på friskfaktorer och rekrytera nya medarbetare

Söderhamns kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare, där utveckling sker genom medarbetarnas kompetens och engagemang.

Totalt sex indikatorer mäter utvecklingen inom fokusområdet. Två visar en positiv trend, andelen av medarbetarna med heltidsanställning samt andel av utrikes födda medarbetare i relation till utrikes födda invånare. Två indikatorer har en neutral utveckling, det ena är medarbetarengagemanget som mäts genom medarbetarundersökningen och det andra är frisktalet, andel medarbetare helt utan sjukfrånvaro. I jämförelse med de andra kommunerna i Sverige har Söderhamns kommun ett medarbetarengagemang under rikssnittet. Två indikatorer visar en negativ trend under målperioden, det ena är sjukfrånvaron och det andra är andelen medarbetare som skulle rekommendera Söderhamns kommun som arbetsgivare. Sjukfrånvaron har visserligen förbättrats senaste året, men 2019 års sjukfrånvarosiffror är ändå högre än sjukfrånvaron år 2015. Helhetsbedömningen är därför att målet ej uppfylls.

Positivt är att kommunens modell för kompetensbaserad rekrytering har gjort att vissa verksamheter attraherar fler i annonserna och att återkopplingen från sökande är att kommunen upplevs professionell. I arbetet att säkra kompetensförsörjningen till kommunen har ett flertal aktiva åtgärder i rekryteringsfrämjande syfte genomförts under målperioden och kompetensförsörjning är en fortsatt viktig strategisk fråga även i framtiden. Utöver detta fortsätter verksamheterna att implementera tankarna i kommunens styr- och ledningsfilosofi. Detta bidrar till att tillvarata medarbetarnas kompetens i högre utsträckning och skapar bättre förutsättningar för ännu mer motiverade medarbetare i framtiden.

Sammanfattande lärdomar

En lärdom från målperioden är att organisationen upplevde en otydlighet i vilka effekter fokusområdena ämnade att uppnå. Detta ledde till att det samlade arbetet kopplat till fokusområdena gick långsammare än normalt i början av målperioden. Inför målperioden 2020 till 2023 har detta åtgärdats och fokusområdena upplevs skapa bättre tydlighet i vad som ska åstadkommas.

Ytterligare lärdomar från målperioden är att sättet att följa upp fokusområdena har varit trubbigt. I ambitionen att ta fram ett begränsat antal indikatorer så blev helhetsperspektivet lidande. Bedömningarna har varit svåra att genomföra dels för antalet indikatorer har varit få inom de flesta fokusområdena dels för att indikatorerna har uppdaterats vid olika tidsintervall. Inför denna målperiod har fler mätetal tagits fram i koppling till fokusområdena vilket möjliggör för en mer nyansrik bedömning av måluppfyllelse.

Detta står också i relation till hur kommunen har beskrivit hur god ekonomisk hushållning bedöms. Ett nytt förslag för hur kommunen bedömer god ekonomisk hushållning har tagits fram, som bidrar till en mer kvalitativ bedömning om verksamhetsmålen uppnås eller inte.

Finansiella mål

Söderhamns kommun har tre finansiella mål som ska säkra en långsiktig ekonomi i balans: ett resultatmål, ett finansieringsmål samt ett soliditetsmål.

Resultatmål

Att kommunens resultat i högkonjunktur bör uppgå till 20 miljoner kronor eller 1,4 % av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, vilket med nuvarande bedömning kring konjunkturutvecklingen innebär 15 miljoner kronor per år.

(mkr)	Utfall				Totalt 4-årsperiod
	2016	2017	2018	2019	
Årets resultat	67,3	-29,3	-3,5	1,1	35,6
Finansiellt mål under perioden	15,0	15,0	15,0	15,0	60,0
Avvikelse mot målet	52,3	-44,3	-18,5	-13,9	-24,4

Kommunen bedöms inte uppnå sitt resultatmål för år 2019. För fyraårsperioden är det förväntade totala resultatet positivt med 15,0 miljoner under fyra år, det vill säga 60,0 miljoner. Det ackumulerade resultat för dessa fyra år är positivt med 35,6 miljoner. Det ackumulerade resultatet understiger målet för fyraårsperioden med 24,4 miljoner och uppnås därmed inte.

Investeringsmål

Att investeringar i första hand och långsiktigt ska ske med egna medel dock kan det under budgetperioden accepteras att låna upp till 325 miljoner.

(mkr)	Utfall			
	2016	2017	2018	2019
Kommunens lån	123,0	128,3	234,8	324,3
Finansiellt mål	325,0	325,0	325,0	325,0
Avvikelse mot mål	202,0	196,7	90,2	0,7

Kommunen bedöms uppnå sitt investeringsmål för år 2019 liksom för fyraårsperioden. Den ökade upplåningen har huvudsakligen drivits av investeringsverksamheten som år 2016 uppgick till 73,6 miljoner, år 2017 till 157,3 miljoner, år 2018 till 153,2 miljoner och år 2019 till 153,4 miljoner.

Soliditetsmål

Att soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen långsiktigt ska stärkas.

	Utfall			
	2016	2017	2018	2019
Soliditet utfall	2,65 %	4,97 %	6,04 %	6,70 %
Soliditet 2015	-6,77 %	-6,77 %	-6,77 %	-6,77 %
Förändring soliditet från 2015	9,42 %	11,74 %	12,81 %	13,48 %

Kommunen uppnår soliditetsmålet för år 2019, vilket också gäller för hela fyraårsperioden. Soliditeten beräknas som det egna kapitalet reducerat med tjänstepensionsåtaganden intjänade före 1998 inklusive löneskatt i relation till kommunens tillgångar exklusive vidareutlåning till de kommunala bolagen. Under perioden har kommunen löpande betalat av pensionsförbindelsen intjänad före 1998 med 144,6 miljoner från ingången av 2016. Det egna kapitalet har endast ökat med 25,7 miljoner. Tillgångarna exklusive vidareutlåning till bolagen har ökat med 170,3 miljoner.

Ekonomi 2016 till 2019

Under perioden 2016 till 2019 har kostnadstrycket varit starkt på kommunen och nettokostnaderna för nämnderna, det vill säga nämndernas direkta intäkter reducerat med löpande kostnader, har ökat med 19,9 procent. Dessa nettokostnader finansieras av skatter, generella bidrag och andra finansiella poster. Denna finansiering har ökat med 18,0 procent och har inte på en årlig bas gått i takt med nettokostnadsutvecklingen. Sammanfattningsvis hade kommunen ett större överskott 2016 efter statliga satsningar för att hantera flyktingsituationen. År 2017 avtog dessa satsningar samtidigt som omvårdnadsnämnden med svårigheter började hantera ett nytt arbetstidsavtal. År 2018 och 2019 har kommunens ekonomi stabiliserats där kostnaderna matchar finansieringen.

Under flyktingströmmen mellan 2015 och 2016, och framför allt för ensamkommande barn, utgick omfattande ersättningar från Migrationsverket som täckte alla direkta och indirekta merkostnader. I takt med att barnen blivit vuxna har boendena successivt avvecklats och det sista stängdes i april 2019. En större del av de personer som blivit kvar i kommunen, såväl de ensamkommande barnen som övriga flyktingfamiljer, har inte kunnat finna sin egen försörjning efter avslutad etableringstid och hamnar därmed i en situation där försörjningsstöd blir inkomstkällan.

Befolkningens behov, där allt fler människor hamnar i utanförskap i en alltmer komplex livssituation och en på senare år ökande drogproblematik, kräver stora utredningsresurser, behov av externa placeringar i hem för vård och boende, HVB, och ett ökat behov av försörjningsstöd. Även andra samhällsaktörers förändrade verksamheter, inte minst arbetsförmedlingens omorganisation har medfört extra kostnader för kommunen och en mer omfattande arbetsbelastning för medarbetarna.

Omvårdnadsnämnden avslutade i slutet av 2016 avtal angående flexibel arbetstidsförläggning, FIA-modellen, och införde grundschema och ersättning enligt huvudöverenskommelsen, HÖK-AB. Detta ledde bland annat till en förhöjd grundbemanning och samtidigt ökade köp från bemanningen och omställningen, vilket är den största orsaken till negativ avvikelse mot tilldelad budget främst mellan hösten 2016 och hösten 2018. Ett omställningsarbete påbörjades under 2017 och 2018 för att minska bemanningsköp och istället använda sig

av befintliga resursspass inom vård- och omsorgsboenden och funktionshinderomsorgen samt öka effektiviseringen inom hemtjänsten. Dessutom avvecklades servicehusplatser.

I den pedagogiska verksamheten är det i förskoleklass där nettokostnadstrycket varit som högst, ökning med 52 procent. Förskoleklass blev från och med hösten 2018 obligatorisk. Förskoleklass blev från och med hösten 2018 obligatorisk. De största förändringarna för pedagogisk verksamhet på intäktssidan är att bidragen från Migrationsverket har minskat med 32 miljoner där antalet asylsökande barn och elever har minskat med 346 och bidragen från Skolverket har ökat med 13 miljoner. På kostnadssidan har kostnaderna för barn och elever hos annan huvudman ökat med 26 miljoner, 128 barn och elever fler 2019 än 2016. IT-kostnader inom området har från 2016 till 2019 ökat med nio miljoner.

Vinterväghållningens resultat visar variation mellan åren, där finns en markant kostnadsökning mellan åren 2017 och 2018. År 2017 fick vinterväghållningen en utökad budget med 3,0 miljoner till totalt 12,7 miljoner. År 2017 visade vinterväghållning en positiv budgetavvikelse medan de andra åren visade negativa budgetavvikelser. En genomlysning gällande upphandling och avtalsformer samt levererad service och nivåer är påbörjad 2019.

Mellan 2016 till 2017 förändrades kostnadernas sammansättning då Hälsingland utbildningsförbund med kommunens gymnasie- och vuxenutbildning bildades. Från att vara direkta verksamhetskostnader så blev det en förskjutning av kostnader till köp av verksamhet.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Kommunfullmäktiges uppdrag budgetbeslut 26 november 2018	Kommentar i Bokslutet 2019
att uppdra till kommunstyrelsen att i samråd med övriga nämnder påbörja ett effektiviseringsarbete för att nå det finansiella målet år 2020 och framåt	Klart. Övergår i nytt budgetbeslut 2019. Kontinuerligt arbete, som förtydligas i 2019 års budgetbeslut.
att upphäva kommunfullmäktiges beslut 2013-06-17 §136 om att ta bort 15-timmarsbegränsningen	Klart, i och med budgetbeslutet 26 november 2018.
att uppdra till kommunstyrelsen att i samråd med näringslivet i Söderhamn återkomma med förslag till ny näringslivsorganisation. Förslag till beslut ska vara kommunfullmäktige tillhanda senast juni 2019	Arbete pågår. Utredning pågår beträffande möjligheten till ett näringslivsbolag som är samägt med näringslivet.
att uppdra till kommunstyrelsen samt arbetsmarknads- och socialnämnden att i samråd ta fram beslutsunderlag för att skärpa försörjningsstödsreglerna med den s.k. Solnamodellen som förebild. Förslag till beslut ska vara kommunfullmäktige tillhanda senast april 2019	Beslutet kring uppdraget om ett rättssäkert ekonomiskt bistånd som ska minska utanförskapet är taget och implementering av de aktiviteter som är beslutade pågår.
att uppdra till kommunstyrelsen samt kultur- och samhällsservicenämnden att återkomma med förslag till åtgärder för ökad trygghet i Söderhamns centrum (trygghetspaket). Förslag till beslut ska vara kommunfullmäktige tillhanda senast april 2019	Klart/Pågår. Uppdraget har återredovisats till kommunfullmäktige i februari 2020.
att uppdra till kommunstyrelsen och omvårdnadsnämnden att i samråd ta fram beslutsunderlag för att utvidga kundvalsmodellen, enligt lagen om valfrihetssystem (LOV), till fler verksamhetsområden. Förslag till beslut ska vara kommunfullmäktige tillhanda senast september 2019	Pågår. Omvårdnadsnämnden har godkänt ett förslag till beslut som ska behandlas i Kommunstyrelsen i maj och sedan gå upp till beslut i fullmäktige.
att uppdra till kommunstyrelsen och omvårdnadsnämnden att i samråd förbättra marknadsföringen för att synliggöra möjligheterna för företag att bedriva kundvalsverksamhet (LOV) i Söderhamns kommun	Pågår. Omvårdnadsnämnden har godkänt ett förslag till marknadsåtgärder beslut som ska behandlas i Kommunstyrelsen i maj och sedan gå upp till beslut i fullmäktige.

**Kommunfullmäktiges uppdrag budgetbeslut
26 november 2018**
Kommentar i Bokslutet 2019

att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra en politisk totalöversyn av kommunens alla ägda och förhyrda lokaler, inkl. Faxeholmens lokaler, i syfte att optimera lokalanvändningen

Arbete pågår. En politisk styrgrupp har kopplats till lokalförsörjningsgruppen för att få den politiska dimensionen till översynen. Återredovisning av uppdraget planeras till Kommunstyrelsen i april 2020.

att uppdra till kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt Hälsinglands utbildningsförbund att i samråd göra en särskild översyn av skolans lokalbehov.

Pågår. En nystart i arbetet har inletts i februari 2020. Barn- och utbildningsnämnden har tagit beslut om att påbörja utredningen men förvaltningen har avvaktat kommunstyrelsens utredningsuppdrag beträffande Hälsinglands utbildningsförbund.

att uppdra till kommunstyrelsen att under år 2019 genomföra en arbetsmiljöinventering i hela kommunförvaltningen

Pågår. Avstämningsarbete/planeringsarbete pågår beträffande utformning samt syftet med uppdraget arbetsmiljöinventering.

att uppdra till kultur- och samhällsservice-nämnden att under år 2019 riva byggnaden på fastigheten Bromsäng (den s.k. Malten) samt sanera marken

Pågår. Rivningsarbetet beräknas vara klart under våren 2020.

att uppdra till kultur- och samhällsservice-nämnden att snarast renovera Söderalabadet till brukligt samt ändamålsenligt skick. Finansiering sker genom omdisponering av del av de investeringsmedel som beslutats för användning till Aquarena

Pågår. Fortsatt teknisk utredning pågår via extern part då det framkommit nya förutsättningar i fastighetens konstruktion och skick som tidigare ej varit kända.

att uppdra till kultur- och samhällsservice-nämnden att efter samråd med staten återkomma med beslutsunderlag för fördjupade farleder inom Söderhamns kommun

Pågår. Statusen för farledsutredningen är att kommunen väntar på att Sjöfartsverket ska slutföra tekniskt PM (bottenundersökningar, simulering, volym- och kostnadsberäkning) som de sedan överlämnar till Trafikverket för en samhällsekonomisk bedömning och kostnadsfördelningsförslag mellan stat, kommun och näringsliv. Dock är Sjöfartsverket försenade med sitt uppdrag på grund av uteblivna ramavtal med geotekniker. Enligt senaste uppgifterna skall detta vara klart under första kvartalet 2020.

att fr.o.m. budgetår 2019 införa ett miljöbokslut för att stärka kommunens miljöarbete

Pågår. Planeras att ingå i ett hållbarhetsbokslut.

Måluppfyllelse koncernbolag

Söderhamns kommun fastställer ägardirektiv för dotterbolagen Söderhamn NÄRA AB och Faxeholmen AB. I ägardirektiven finns bland annat ekonomiska utgångspunkter, i form av avkastningskrav som normalt fastställs för fyra år i taget i samband med upprättande av kommunens fyraårsbudget. I samband med årsbokslutet ska bolagen lämna en avstämning av de ekonomiska direktiven och avkastningskraven.

Söderhamn NÄRA AB har två avkastningskrav:

- Bolaget ska inom varje 4-årsperiod uppnå en avkastning på eget kapital som i genomsnitt uppgår till fem procent. Avkastning på eget kapital definieras som resultat efter finansiella poster med avdrag för skatt delat med summan av eget kapital. Resultatet efter finansiella poster ska minst motsvara behovet av koncernbidrag till moderbolaget som lämnas för täckande av moderbolagets kostnader.
- Soliditeten ska långsiktigt uppgå till minst 20 procent.

Uppföljning ägardirektiv Söderhamn NÄRA AB	2016	2017	2018	2019	Uppfyllt
Bolaget ska inom varje 4-årsperiod uppnå en avkastning på eget kapital som i genomsnitt uppgår till 5%.					
Avkastning på eget kapital efter skatt (%)	12	8	8	8	Ja
Avkastning på eget kapital (%)	153	82	61	47	Ja
Resultatet efter finansiella poster ska minst motsvara behovet av koncernbidrag till moderbolaget som lämnas för täckande av moderbolagets kostnader.					
Res efter finansiella poster (mkr)	32,3	25,3	27,8	23,8	Ja
Soliditeten ska långsiktigt uppgå till minst 20%.					
Soliditet (%)	36	35	39	42	Ja

Faxeholmen AB har ett avkastningskrav:

- Bolaget ska inom varje 4-års budgetperiod uppnå en avkastning på eget kapital som i genomsnitt uppgår till tre procent. Avkastning på eget kapital definieras som resultat efter finansiella poster inklusive inkomstskatt delat med summan av eget kapital.

Uppföljning ägardirektiv Faxeholmen AB	2016	2017	2018	2019	Uppfyllt
Bolaget ska inom varje 4-årsperiod uppnå en avkastning på eget kapital som i genomsnitt uppgår till 3%.					
Avkastning på eget kapital efter skatt (%)	5,2	6,6	8,7	1,3	Ja
Avkastning på eget kapital (%)	4,06	5,13	6,75	1,03	Ja

Budgetavvikelse

För kommunkoncernen behandlas ingen gemensam budget. Budget beslutas var för sig inom kommunen, de kommunala bolagen och kommunalförbunden.

Kommunen har en helårsrambudget med årets resultat på 13,0 miljoner (43,8 miljoner 2018), under året har tilläggsbudgetposter beslutats med negativa nettovärdet 26,3 miljoner (negativt 43,8 miljoner 2018) vilket resulterat i en negativ totalbudget med 13,0 miljoner (0,0 miljoner 2018).

De större tilläggsbudgetposterna år 2019 vilka påverkar totalbudgetens storlek är ianspråktagna resultatbalanseringar med 16,3 miljoner, återkommande satsning på ”50-jobben” med 5,2 miljoner samt nyttjade medel från sociala investeringsfonden med 4,5 miljoner.

Nämnderna arbetar med kostnadsbudget. Nämndernas rambudget år 2019 uppgår till minus 1 493,2 miljoner (minus 1 370,8 miljoner 2018) och tilläggsbudget beslut till minus 94,2 miljoner (minus 180,4 miljoner) vilket givit nämnderna en totalbudget med minus 1 587,4 miljoner (minus 1 551,2 miljoner).

Utfallet år 2019 uppgick till positiva 1,1 miljoner (minus 3,5 miljoner år 2018) vilket medförde en positiv budgetavvikelse med 14,4 miljoner (minus 3,5 miljoner 2018). Nämndernas utfall för år 2019 uppgick till minus 1 613,3 miljoner vilket medför en negativ budgetavvikelse för nämnderna med 25,9 miljoner. I nämndernas utfall är det fyra nämnder vars negativa budgetavvikelse uppgår till sammanlagt 30,9 miljoner, Omvårdnadsnämnden, Kultur- och samhällservicenämnden, Arbetsmarknads- och socialnämnden samt Bygg- och miljönämnden.

Omvårdnadsnämnden har en negativ budgetavvikelse med 8,4 miljoner. Vård- & omsorgsboende avviker negativt med 7,9 miljoner. Detta beror på svårigheter med att uppnå tillräckligt kostnadseffektiv schemaläggning och att samtidigt möta förväntade kvalitetskrav.

Hemtjänsten avviker negativt med 5,5 miljoner. Nyttjandegraden ligger i snitt på 61 procent men uppnår inte den budgeterade nivån 64 procent vilket är en bidragande faktor. Den andra bidragande faktorn är att brukarna som omfattas av verksamheten blivit åtta procent fler än vad som budgeterats. Hemsjukvårdens negativa budgetavvikelse är 2,5 miljoner, detta till följd av kostnader för förbruknings- och sjukvårdsmaterial samt för inhyrda sjuksköterskor. Verksamheten för personlig assistans har en positiv avvikelse, 1,9 miljoner, då kommunen har färre brukare med beslut utifrån lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Övriga verksamheter visar en positiv budgetavvikelse med 5,6 miljoner till följd av bland annat ej tillsatta vakanser.

Kultur- och samhällservicenämndens utfall avviker negativt med 14,5 miljoner från budget. I denna avvikelse ingår det driftprojekt som nämnden fått budget för men inte haft kostnader för vilka bidrar som en positiv avvikelse med 6,1 miljoner. Vinterväghållningen har en negativ budgetavvikelse med 8,2 miljoner. Vinterväghållningen dras med stora och flera temperaturväxlingar under 2019 vilket medfört flera vägbehandlings- än normalt. Vidare tillhandahåller vinterväghållningen mer omfattande service än vad som förväntas. Färdtjänst och arbetsresor visar en negativ budgetavvikelse med 2,2 miljoner. Verksamheten fastigheter, arrenden och tomter visar en negativ budgetavvikelse med 1,9 miljoner. Gata och park gör en negativ budgetavvikelse med 2,9 miljoner. Kultur och fritidsverksamheterna går minus 1,3 miljoner huvudsakligen på grund av lägre intäkter från fritidsanläggningar och lokalhyror. Diverse övrigt som kundförlust och förbrukningsinventarier ger en negativ budgetavvikelse med 1,3 miljoner. Avdelning byggnader har en negativ budgetavvikelse med 2,8 miljoner, huvudsakligen till följd av snöhantering. Kostenheten har en planerad negativ budgetavvikelse med 1,8 miljoner. Till detta har nämnden gått in i 2019 med effektiviseringsbehov med 4,5 miljoner vilka hanterats under året.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har en negativ budgetavvikelse med 6,6 miljoner. Under våren 2019 beslutades en rambudgetjustering som utökade nämndens kostnadsbudget med 7,7 miljoner.

Försörjningsstödet avviker negativt med 8,9 miljoner från budget. Avvikelsen kan härledas från ökade behov utifrån bland annat att anslag till satsningen extratjänster upphört men även genom att kommunen drabbas av så kallad social dumpning. Vidare beror avvikelsen på att bidragen från Migrationsverket minskat. Verksamhet för Hem för vård och boende, HVB, har en avvikelse med minus 1,4 miljoner till följd av avslag på ersättning från Migrationsverket. Hantering av vuxnas missbruk visar också en negativ avvikelse med 2,1 miljoner då det i högre utsträckning krävs tyngre insatser. Övriga faktorer väger upp resultat positivt, bland annat en engångsutbetalning från Skatteverket med cirka en miljon och intäkter från Socialstyrelsen med 1,4 miljoner till området Insatser barn och unga samt vakanser. Resultatenheten Bemanning har en negativ avvikelse med 0,8 miljoner och Bilpoolen har ett positivt utfall med 0,3 miljoner.

Bygg- och miljönämnden har en negativ budgetavvikelse med 1,9 miljoner. Detta som en följd av utökade utbetalningar på grund av bostadsanpassningar utöver budgeterad nivå. Vidare finns ett intäktsbortfall med 1,5 miljoner för bygglovs- och detaljplanshantering men dessa har parerats med lägre personalkostnader med 1,6 miljoner.

Nämndernas negativa prognosavvikelse vägs upp av positiv avvikelse mot budget med 40,3 miljoner på poster som ej ligger fördelade till nämnderna. Schablonersättningar som ej fördelats på grund av fler nyanlända än budgeterat ger ett plus med 9,4 miljoner, förväntade kommunövergripande besparingseffekter -ger 7,3 miljoner i positiv avvikelse, realisationsvinster huvudsakligen till följd av inlösen av nyttjanderätter 3,4 miljoner, centralt hanterade löne- och pensionsposter ger positiv avvikelse med 6,0 miljoner samt ej nyttjad kompensation för kapitalkostnader på grund av lägre än budgeterad investeringstakt ger positiv avvikelse med 8,7 miljoner.

Den kommunalekonomiska utjämningen blev 6,5 miljoner högre än budgeterat. Demografijusteringarna är 7,1 miljoner lägre än budgeterat vilket ger en positiv avvikelse, vilket är ett resultat av befolkning- och demografiutvecklingen. Huvudsakligen som följd att återföring av medel i pensionslösning med 5,4 miljoner.

Eget kapital & dispositioner

Kommunens egna kapital motsvarar den del av kommunens tillgångar som finansieras av de ackumulerade driftresultaten. Annat främmande kapital kan komma från exempelvis långgivare som kommunen tagit lån av och leverantörer med fakturor som väntar på att bli betalda. Kommunens egna kapital har under året ökat med 1,1 miljoner (minus 3,5 miljoner 2018), detta till följd av årets resultat. Utgångspunkten är att negativa resultat ska återställas till det egna kapitalet inom tre år men kommunen har konstaterat att det efter hänsyn till undantagsposter inte finns något underskott från tidigare år att återställa under 2019.

Kommunen har tagit beslut om att vissa satsningar ska kunna finansieras ur det egna kapitalet. Inför 2019 fanns det medel med 69,9 miljoner som var tänka att disponeras för sådana satsningar i det egna kapitalet. Vid utgången av 2019 hade 28,2 miljoner av dessa medel tagits i anspråk samt ytterligare 17,8 miljoner tillförts för satsning på 40 till 50-jobben mellan 2020 och 2023. Av de ianspråktagna medlen tillhör 5,2 miljoner 2019 års del av satsningen på 50-jobben mellan år 2016 och 2019. Resultatbalanseringar har genomförts med 16,3 miljoner och av dessa är 10,5 miljoner hänförliga till pågående projekt. Huvudsakligen har inte dessa medel för pågående projekt haft någon medföljande kostnad under 2019. Ur den sociala investeringsfonden har 5 miljoner nyttjats.

Det egna kapitalet har för år 2018 och 2019 minskats med 9,8 miljoner till följd av en ändrad redovisningsprincip som följer av förtydligad bindande redovisningsrekommendation. Det innebär att medel som tidigare år återbetalats på grund av överinbetalningar till låneinstitut men som direkt blivit återinsatta i låneinstitutet inte ska tas upp som intäkt. Tidigare års intäkter är idag del av eget kapital eller som tillgång.

	Balans 2019 (mkr)	
	Ingående	Utgående
Eget kapital	635,9	637
Varav öronmärkt		
<i>Sociala investeringsfonden</i>	28,6	23,6
<i>Pensionsavsättningar</i>	1,6	1,6
<i>Integration</i>	0,5	0,5
Varav finansiering		
<i>Sysselsättningsåtgärder 2016–2019</i>	5,3	0,0
<i>Sysselsättningsåtgärder 2020–2023</i>	0,0	17,8
<i>Resultatbalanseringar</i>	22,2	16
<i>Resultatbalanseringar, driftprojekt</i>	11,7	0
Årets resultat (mkr)	0,0	1,1

Balanskravsresultat

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans för kommuner och landsting. Underskott från enskilt räkenskapsår ska återställas inom de följande tre åren. Söderhamns kommun har inget ackumulerat underskott från tidigare år att återställa. Vad underskottet uppgår till beräknas genom justeringar av vissa specifika poster i årets resultat. Ett syfte är att betalningsansvaret för underskott inte ska skjutas på framtiden.

	Utfall (mkr)			
	2019	2018	2017	2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	1,1	-3,5	-29,3	67,3
Avgår realisationsvinster	3,4	5,6	5,6	4,5
Justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	21,4	2,5
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-2,3	-9,1	-56,3	60,3
Balanskravsresultat	-2,3	-9,1	-56,3	60,3

I 2019 års resultat ingår realisationsvinster som uppstått vid försäljning av mark och arrenden. Dessa ska ej ingå i beräkningen av balanskravsresultatet. Utgångspunkten är att balanskravsresultatet om det är negativt ska återställas inom tre år samt att tidigare års underskott ska återställas enligt plan. För år 2019 är balanskravsresultat negativt med -2,3 miljoner, som är utgångspunkten för vad som ska återställas. Men utifrån resonemang om att göra undantag av resultatpåverkande poster med hänvisning till synnerliga skäl bestäms slutligt vad som ska återställas kommande år.

(mkr)	2019	2018	2017	2016
Ingående ackumulerade ej återställda negativa resultat	0,0	-5,8	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat (mkr)	-2,3	-9,1	-56,3	60,3
Undantag synnerliga skäl				
<i>Sysselsättningsåtgärder</i>	5,2	5,2	5,2	-
<i>Inlösen pensionsförmåner</i>	0,0	0,0	33,7	-
<i>Resultatförda pensionsförmåner</i>	0,0	13,1	0,0	-
<i>Satsningar sociala investeringsfonden</i>	4,5	5,5	11,6	-
Resultat att återställa inom tre år	7,4	14,7	-5,8	60,3
Utgående ackumulerade ej återställda negativa resultat	7,4	8,9	-5,8	0,0
Varav från 2017 - återställs senast 2020	0,0	0,0	-5,8	-

Utifrån tidigare års resultat har kommunen tydligt avsatt delar av positiva resultat för att kunna göra samhällsfrämjande satsningar, dessa avsatta medel benämns sociala investeringsfonden. Inför räkenskapsåret 2019 avsattes medel i sociala investeringsfonden med hänvisning till att synnerliga skäl anses föreligga. På samma sätt och med hänvisning till synnerliga skäl avsattes medel för satsningen 50-jobben.

Utifrån att poster finansierade ur sociala investeringsfonden och för satsningen 50-jobben undantas 9,7 miljoner från balanskravsresultatet från framtida återställande med hänvisning till synnerliga skäl. Det finns därmed inget resultat att återställa från år 2019.

Väsentliga personalförhållanden

Söderhamns kommunkoncern hade 2 479 anställda den 31 december 2019 (2 541 anställda 2018). Av dessa är 76 procent kvinnor och 24 procent män. Sjukfrånvaron varierar mellan 2,2 procent och 7,8 procent.

Söderhamns kommun har högst sjukfrånvaro med 7,8 procent. Hälsinglands Utbildningsförbund har högst andel långtidsfrånvaro, 59 procent av deras totala sjukfrånvaro.

	Kommunen		Faxeholmen AB		Söderhamn Stadshus AB (koncernen)		Hälsinglands utbildningsförbund (kommunens del*)		Den kommunala koncernen	
	2019-12-30	2018-12-30	2019-12-30	2018-12-30	2019-12-30	2018-12-30	2019-12-30	2018-12-30	2019-12-30	2018-12-30
Antal anställda, totalt (st)	2 091	2 162	49	43	112	112	227	224	2 479	2 541
varav kvinnor (st)	1 715 82%	1 773 82%	17 35%	14 33%	19 17%	19 17%	145 64%	137 61%	1 895 76%	1 943 76%
varav män (st)	376 18%	389 18%	32 65%	29 67%	93 83%	83 83%	83 36%	88 39%	584 24%	599 24%
Antal årsarbetare, totalt (st)	2 406	2 438	44	44	110	109	218	214	2 778	2 805
varav kvinnor (st)	1 963 82%	1 994 82%	15 34%	14 32%	18 16%	19 17%	138 63%	130 61%	2 134 77%	2 157 77%
varav män (st)	443 18%	444 18%	29 66%	30 68%	92 84%	80 73%	80 37%	85 39%	644 23%	638 23%
Total sjukfrånvaro i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid (%)	7,8%	8,4%	5,0%	3,9%	2,2%	3,8%	4,4%	4,4%		
Sjukfrånvaron för kvinnor (%)	8,3%	9,3%	2,2%	1,0%	1,9%	4,2%	5,4%	5,7%		
Sjukfrånvaron för män (%)	6,3%	5,5%	2,8%	2,8%	2,3%	3,7%	2,7%	2,3%		
Andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer (%)	55,0%	53,6%	1,5%	0,5%	13,1%	47,4%	59,0%	57,0%		
Andel kvinnor (%)	56,9%	56,8%	1,3%	0,0%			60,0%	61,0%		
Andel män (%)	46,7%	36,4%	0,2%	0,5%			59,0%	39,0%		
Sjukfrånvaron i åldrarna 29 år eller yngre (%)	7,5%	8,1%	0,0%	0,5%	4,7%	4,5%	2,8%	3,5%		
Sjukfrånvaron i åldrarna 30 - 49 år (%)	8,0%	8,0%	0,0%	0,0%	1,5%	2,2%	4,2%	4,6%		
Sjukfrånvaron i åldrarna 50 år eller äldre (%)	7,8%	8,9%	1,5%	0,0%	2,9%	5,3%	10,5%	5,3%		

*50% 2018 och 2019

Antal medarbetare

Söderhamns kommun hade 2 091 tillsvidareanställda den 31 december 2019. Av dessa är 82 procent kvinnor och 18 procent män. Antal årsarbetare var 2 406 varav månadsavlönade visstidsanställda var 179 och timavlönade visstidsanställda var 203. Antalet årsarbetare har minskat under året.

Åldersfördelning

Medarbetarnas medelålder var 47 år och har därmed ökat i jämförelse med 2018. Andelen medarbetare under 30 år är fortfarande få, 11,4 procent. Andelen medarbetare som är 50 år och äldre är fortfarande hög, 47,3 procent.

Sysselsättningsgrad

Medelsysselsättningsgraden är numera 96,8 procent och är därmed högre än 2018.

Frisktal

Under 2019 uppgår andelen tillsvidareanställda utan någon sjukfrånvaro till 27 procent, medan andelen med en till sju sjukdagar uppgår till 33 procent och andelen med åtta sjukdagar eller fler uppgår till 40 procent.

Redovisning av sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron avseende 2019 uppgår till 7,8 procent vilket innebär en sänkning jämfört med 2018 års nivå. Kvinnor har högre sjukfrånvaro än män. Långtidssjukfrånvaron, över 60 dagar, uppgår till 55,0 procent av den totala sjukfrånvaron och har därmed fortsatt att öka.

Löneutveckling

I löneöversyn 2019 hanterade kommunstyrelsen hela det definierade löneökningstrymmet på 2,2 procent. Av det tillgängliga utrymmet avsattes 0,2 procentenheter till en särskild satsning mot prioriterade grupper; lärare, skolledare, enhetschefer inom arbetsmarknad- och socialförvaltningen, familjehandlare, behandlingsassistenter, alkohol- och drogterapeuter, anhörigassistenter, fysioterapeuter, arbetsterapeuter, bygglovshandläggare och byggnadsinspektörer. I efterhand har kritik framkommit mot att för stora grupper prioriterades, vilket medförde att krontalet per person blev relativt blygsamt.

I likhet med tidigare år var utfallet för kvinnor något högre än för män. Totalt sett höll sig utfallet klart närmare den i förväg beslutade ramen för löneökningar än vad som varit fallet tidigare. Inför löneöversynen bjöds samtliga lönesättande chefer in till en lönepolitisk diskussion, där budskapet i den tidigare utbildningen i lönesättningsfrågor förtydligades. Trots detta återkom en kritik om bristande lönespridning från flera fackliga organisationer vid avstämningarna av löneöversyn 2019.

Personalstruktur

Antal tillsvidareanställda 2019

Antalet tillsvidareanställda uppgick den 31 december 2019 till 2 091. Motsvarande siffra för 2018 var 2 162. Antalet tillsvidareanställda har således minskat under 2019.

Kommunens bemanning och fördelning mellan yrkeskategorier redovisas enligt Befattningssystem för Kommuner, BSK, och den uppdelning som där finns i fyra huvudområden; vård och omsorg, bildning/fritid, teknik och administration.

Knappt 80 procent av kommunens tillsvidareanställda är verksamma inom områdena vård- och omsorg och bildning/fritid.

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Vård och omsorg	1298	1373	1422	1427	1363	1285	1241	1223	1225	1194
Bildning/ fritid	329	317	319	318	303	399	391	395	403	421
Teknik	248	256	259	235	228	230	223	231	227	237
Administration	216	216	212	200	178	200	200	192	189	194
Summa	2091	2162	2212	2180	2072	2114	2055	2041	2044	2046

Def: Med tillsvidareanställda avses tillsvidareanställda enligt AB.

Antal årsarbetare per nämnd december 2019

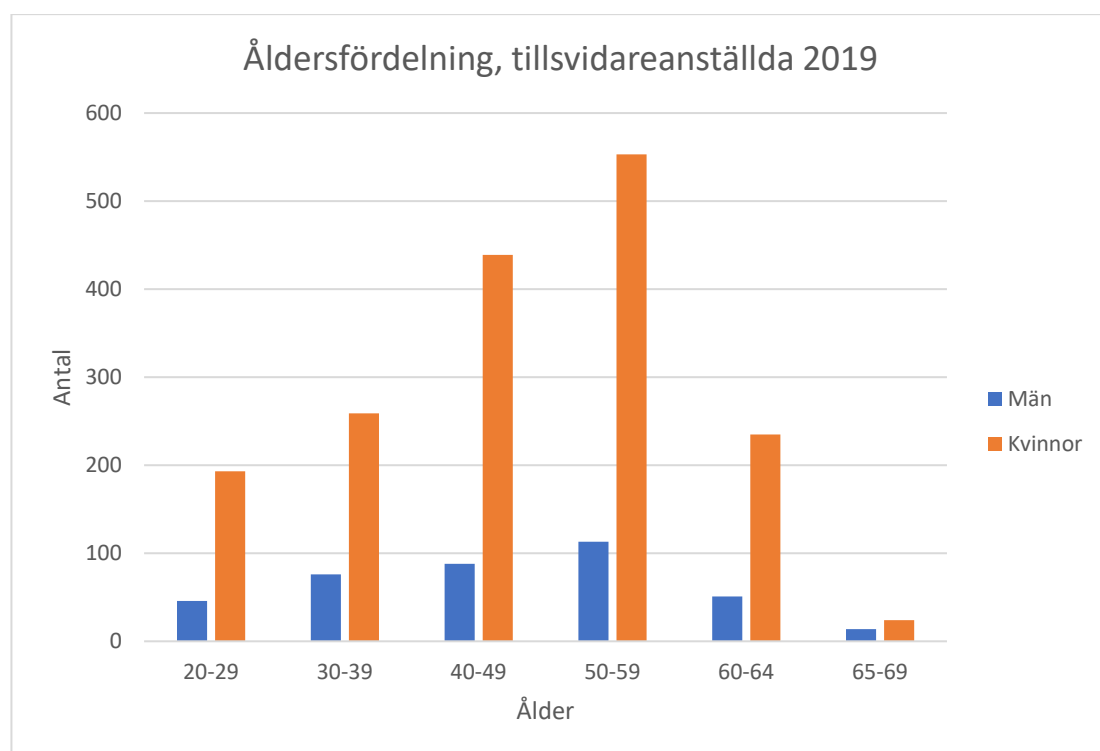
	Tillsvidare- anställda	Visstidsanställda		Summa anställda	Andel tillsvidareanställda	
		Månads- avlönade	Timavlönade		Kvinnor	Män
Kommunstyrelsen	83,8	5,8	2,0	91,6	64,3 %	35,7 %
Kultur och samhälls- servicenämnden	253,8	11,0	17,1	281,9	67,0 %	33,0 %
Barn- och utbildningsnämnden	542,7	120,0	9,2	671,9	83,6 %	16,4 %
Arbetsmarknads och socialnämnden	224,0	25,0	171,2	420,2	74,0 %	26,0 %
Omvårdnads- nämnden	894,4	12,9	2,9	910,2	88,5 %	11,5 %
Bygg och miljö- nämnden	25,2	4,5	0,6	30,3	61,5 %	38,5 %
Summa	2 023,8	179,2	203,0	2 406,1	81,6 %	18,4 %

Det totala antalet årsarbetare i december 2019 har minskat med -129,7 i jämförelse med föregående år. Antalet tillsvidareanställda har minskat med 61,1 årsarbetare, antalet visstidsanställda med månadslön har minskat med totalt 42,6 årsarbetare och visstidsanställda som är timavlönade har minskat med 26 årsarbetare. Söderhamns kommun hade 2 091 tillsvidareanställda den 31 december 2019. Av dessa är 82 procent kvinnor och 18 procent män.

Inom Arbetsmarknads- och socialnämnden finns Bemanningseenheten som bemannar frånvaro inom verksamheter såsom äldre och handikappomsorg, barnomsorg, kostverksamhet. I nedanstående tabell redovisas antal årsarbetare som nyttjats av andra nämnder under 2019.

Inom parentes anges motsvarande värde för 2018.

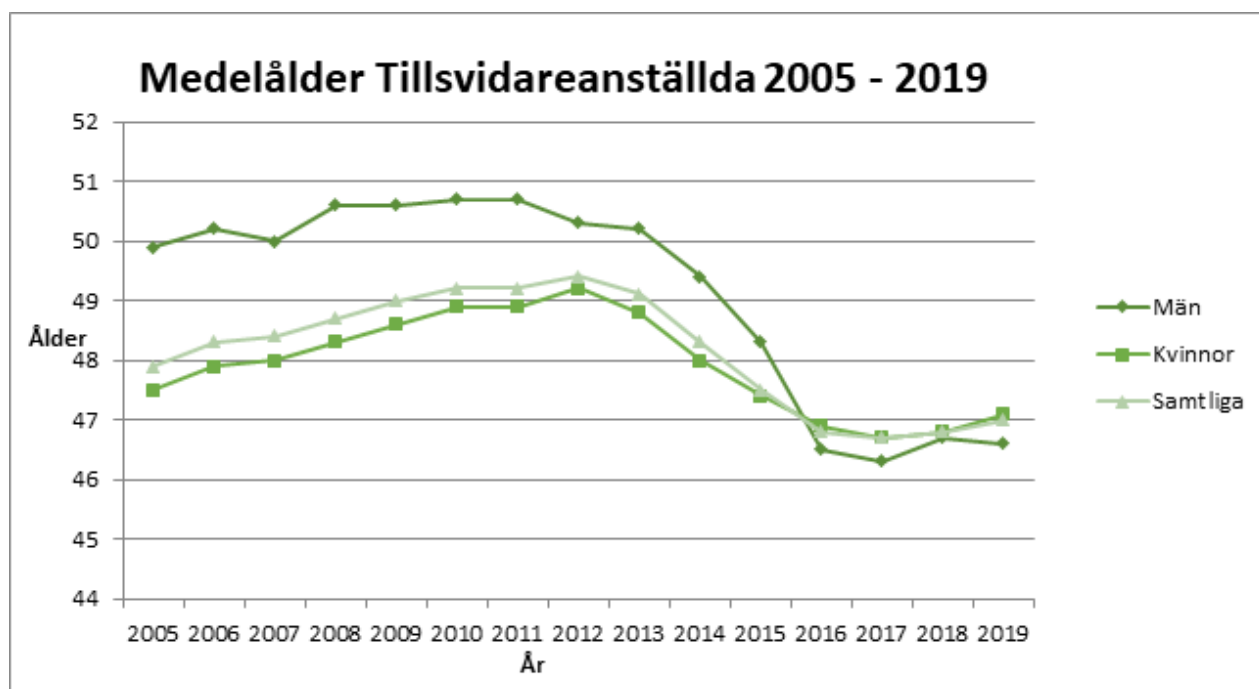
Nämnd	Omvårdnadsnämnd	Barn- och utbildningsnämnd	Kultur- och samhällsservicenämnd	Arbetsmarknads- och socialnämnd	Totalt antal årsarbetare
Årsarbetare från Bemanningen	155,6 (130,3)	25,0 (17,4)	16,7 (15,0)	2,5 (6,4)	199,8 (169,1)

Kommunens åldersfördelning kännetecknas av få medarbetare under 30 år, 11,4 procent, och en hög andel medarbetare som är 50 år och äldre, 47,3 procent.

Medelålder

De tillsvidareanställdas medelålder uppgår 2019 till 47 år. Medelåldern har ökat marginellt i jämförelse med 2018. Männerna har en lägre medelålder med 46,6 år än kvinnorna med 47,1 år.

Medelåldern är högst inom Kommunstyrelseförvaltningen med 49,1 år och lägst inom Bygg och miljöförvaltningen med 44,3 år.

Sysselsättningsgrad

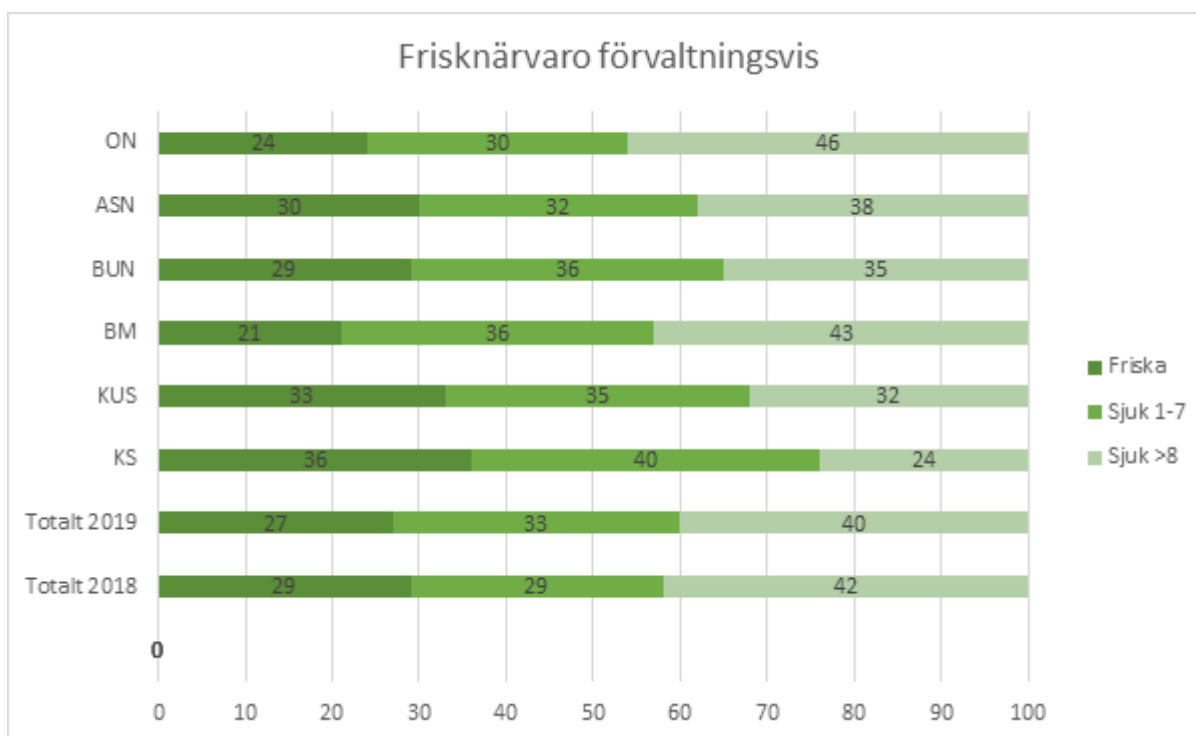
Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för 2019 uppgår till 96,8 procent och har därmed ökat i jämförelse med 2018. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för män är 97,7 procent av heltid medan motsvarande siffra för kvinnor är 96,6 procent. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden har ökat för både kvinnor och män i jämförelse med 2018. Sysselsättningsgraden varierar mellan olika yrkeskategorier. Största andelen deltidsanställda finns bland vård- och omsorgspersonal, medan de flesta heltidsanställda finns inom bildning/ fritid.

Inom parentes anges förändringen uttryckt i procentenheter mellan åren 2018 och 2019.

Befattningstyp	Kvinnor	Män	Samtliga
Vård och omsorg	96,2 %	97,0 %	96,3 % (+0,4)
Bildning/ fritid	97,8 %	98,6 %	98,0 % (+2,0)
Teknik	96,9 %	97,4 %	97,1 % (+0,9)
Administration	97,0 %	99,0 %	97,5 % (+0,1)
Samtliga	96,6 %	97,7 %	96,8 % (+0,8)

Frisktal

Under 2019 uppgår andelen tillsvidareanställda utan någon sjukfrånvaro till 27 procent, medan andelen med en till sju sjukdagar uppgår till 33 procent och andelen med åtta sjukdagar eller fler uppgår till 40 procent. Nedan följer redovisning per förvaltning.

Frånvaro

Redovisning av sjukfrånvaron

Nedan följer redovisning av sjukfrånvaron för Söderhamns kommun avseende perioden den 1 januari 2019 till 31 december 2019 jämfört med 2018. Redovisningen anges i två delar, dels per kön och dels i åldersintervall och anges i procent. Sjukfrånvaron uppdelas totalt och enbart långtidssjukfrånvaro. Med långtidssjukfrånvaro menas i detta sammanhang sammanhängande frånvaro mer än 60 dagar.

Sjukfrånvaro

	Total sjukfrånvaro, andel av total arbetad tid		Långtidssjukfrånvaro, andel av total sjukfrånvaro	
	2019	2018	2019	2018
Kön				
Kvinnor	8,3 %	9,3 %	56,9 %	56,8 %
Män	6,3 %	5,5 %	46,7 %	36,4 %
Ålder				
29 år eller yngre	7,5 %	8,1 %	37,0 %	40,7 %
30–49 år	8,0 %	8,0 %	56,4 %	53,0 %
50 år eller äldre	7,8 %	8,9 %	59,3 %	58,6 %
Totalt	7,8 %	8,4 %	55,0 %	53,6 %

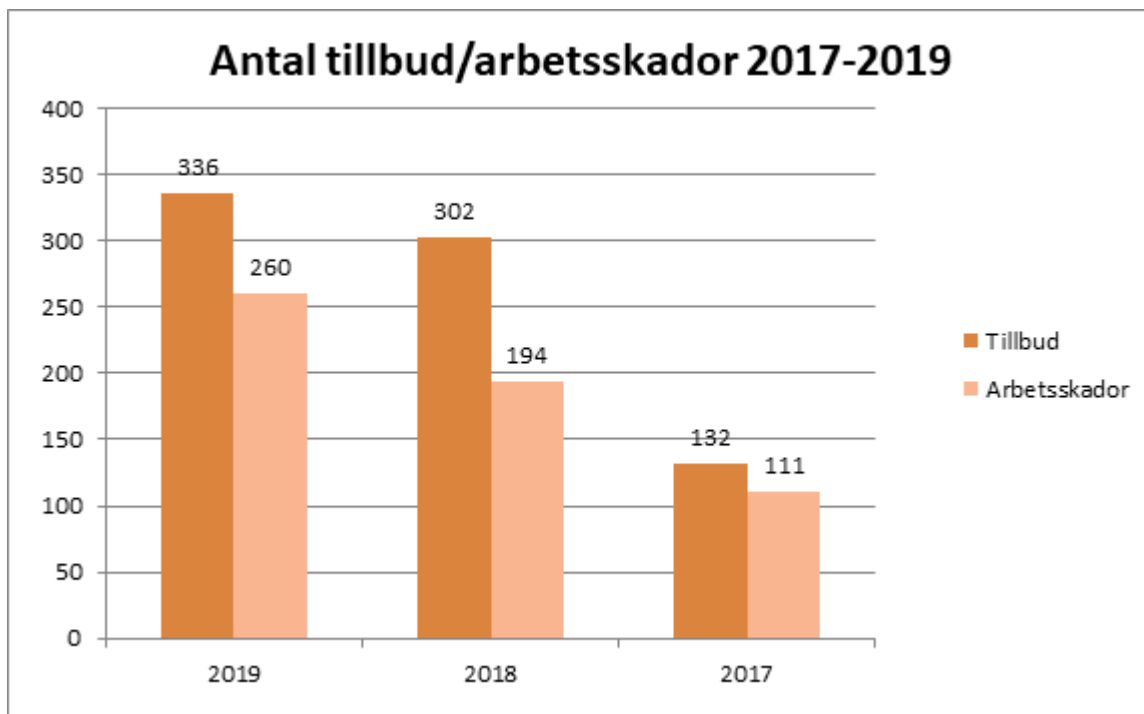
Den totala sjukfrånvaron har sjunkit i jämförelse med 2018 från 8,4 procent till 7,8 procent.

Långtidssjukfrånvaron har ökat från 53,6 procent till 55 procent av den totala sjukfrånvaron. Nedan redovisas den totala sjukfrånvaron som andel av total arbetad tid per förvaltning för 2019. Motsvarande värde för 2018 anges för jämförelse.

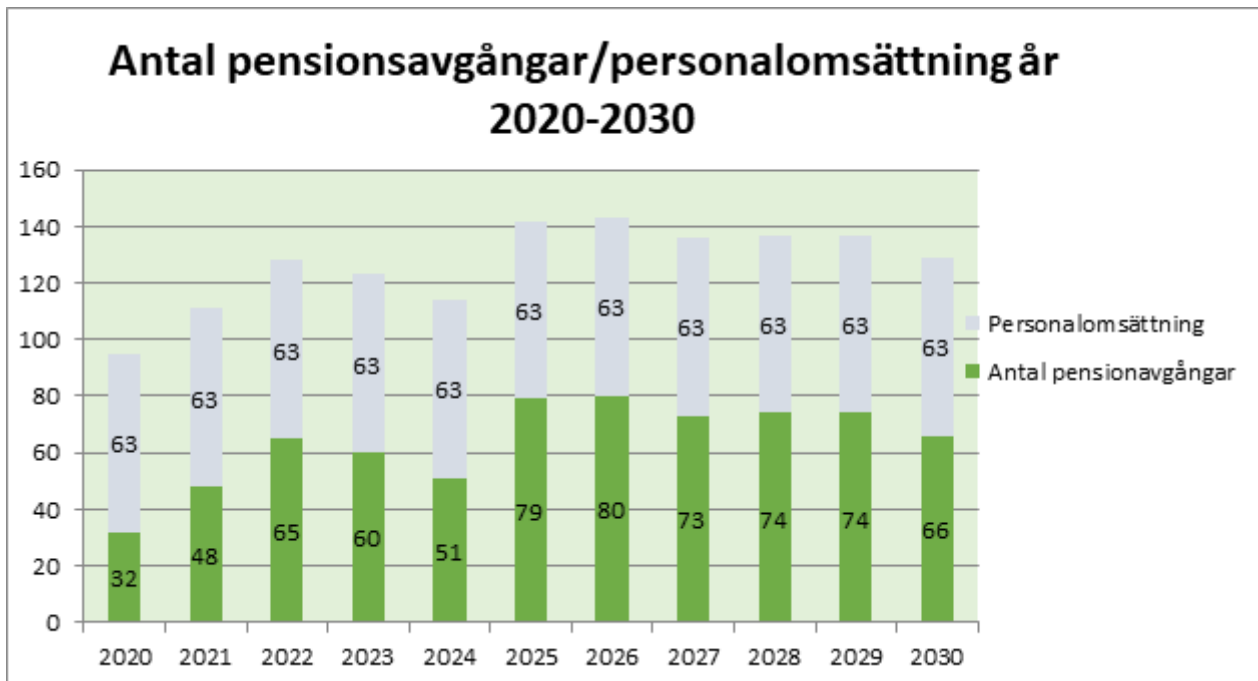
Förvaltning	Totalt		Kvinnor		Män	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kommunstyrelsen	5,1 %	3,8 %	4,3 %	3,8 %	6,7 %	3,7 %
Kultur och samhällsservicenämnden	5,0 %	5,9 %	5,8 %	7,0 %	3,4 %	3,8 %
Bygg och miljönämnden	10,4 %	6,5 %	12,7 %	9,1 %	6,9 %	2,9 %
Barn och utbildningsnämnden	7,1 %	7,7 %	7,5 %	8,4 %	5,5 %	4,6 %
Arbetsmarknads och socialnämnden	6,6 %	7,7 %	6,1 %	8,8 %	7,5 %	5,9 %
Omvårdnadsnämnden	10,2 %	10,3 %	10,6 %	10,8 %	7,1 %	7,4 %
Totalt	7,8 %	8,4 %	8,3 %	9,3 %	6,3 %	5,5 %

Anmälda tillbud och arbetsskador

Under 2019 har 260 arbetsskador och 336 tillbud anmäls. Detta är en ökning med över 60 arbetsskador och strax över 30 fler inrapporterade tillbud jämfört med 2018. Trenden med en ökad rapportering av arbetsskador och tillbud fortsätter sedan 2015. Andelen anmälda arbetsskador som lett till sjukskrivning är 10 procent.

Pensionsavgångar och rekryteringsbehov

Diagrammet ovan redovisar ett kalkylerat rekryteringsbehov utifrån förutsättningen att pensionsavgång sker vid 65 års ålder samt att den övriga personalomsättningen uppgår till tre procent.

Arbetsmiljö

Under 2019 har en HR-konsult anställts med inriktning mot hälsa och rehabilitering för att fokusera på arbetssätt, rutiner och det förebyggande arbetet med ohälsa.

Söderhamns kommun har sökt stöd och fått beslut i arbetet med att utveckla friskfaktorer, förbättra arbetsmiljön samt kartlägga, analysera och sänka sjukfrånvaron i hela kommunen av Sunt arbetslivs resursteam. Detta för att bland annat utveckla centrala processer och verktyg för att gå från den stuprörsorganisation som finns idag till en mer samordnad systematik i arbetet med friskfaktorer såsom systematiskt arbetsmiljöarbete, SAM, och rehabilitering.

Arbetsmiljöutbildning för skyddsombud och chefer har genomförts två gånger under 2019 med stöd av företagshälsan region Gävleborg.

Flexitidsavtal

Under 2019 har ett flexitidsavtal tecknats och kommer implementeras under 2020 vilket ger nya möjligheter till flexibla arbetstidsformer.

Ledningsgruppsutveckling

Under 2019 har en satsning gjorts på utveckling av förvaltningsledningsgrupperna med syfte att stärka styr- och ledningsfilosofin. Ökad effektivitet i ledningsgruppsarbetet och ett förbättrat samspel och öppenhet mellan ledningsgrupperna har varit fokus.

Chefsutbildningar

Chefsutbildningar till chefer är en strategiskt viktig insats för att stärka de kommunala ledarnas trygghet i sina roller som chefer och ledare. Under året har utbildningar erbjudits inom områdena arbetsrätt, uppdragsdialog, medarbetarsamtal och prestationsbedömning.

Kompetensförsörjning

Under 2019 rekryterades 277 medarbetare via annonsering. Värt att notera är att fler tjänster än så har tillsatts men inte via intern eller extern annons.

Barn- och utbildningsförvaltningen stod för det största rekryteringsbehovet med sina 161 tjänster. Likt övriga landet så är det fortsatt svårt att få tag på utbildade lärare.

Omvårdnadsförvaltningen stod för 60 av tjänsterna och Arbetsmarknads- och socialförvaltningen 29 tjänster. Övriga 27 tjänster är fördelade inom Kommunstyrelseförvaltningen, Bygg- och miljöförvaltningen och Kultur- och samhällsserviceförvaltningen.

På de befattningar där kompetenskraven är högre vad gäller utbildning, formell erfarenhet och där det finns ett legitimationskrav syns fortsatt stora utmaningar att kompetensförsörja.

Under året har 18 cheftjänster på enhetsnivå, verksamhetsnivå och kommunchefsnivå tillsatts.

Förutom ovan nämnda rekryteringar så anställde bemanningsenheten 397 semestervikarier.

Satsning på sommarjobbare

86 ungdomar födda under 2001 till 2003 sommarjobbade inom någon av kommunens verksamheter. Flest sommarjobb erbjöds inom äldreboende och förskola men det fanns också platser inom Skärgårdsenheten, museet och parkförvaltning

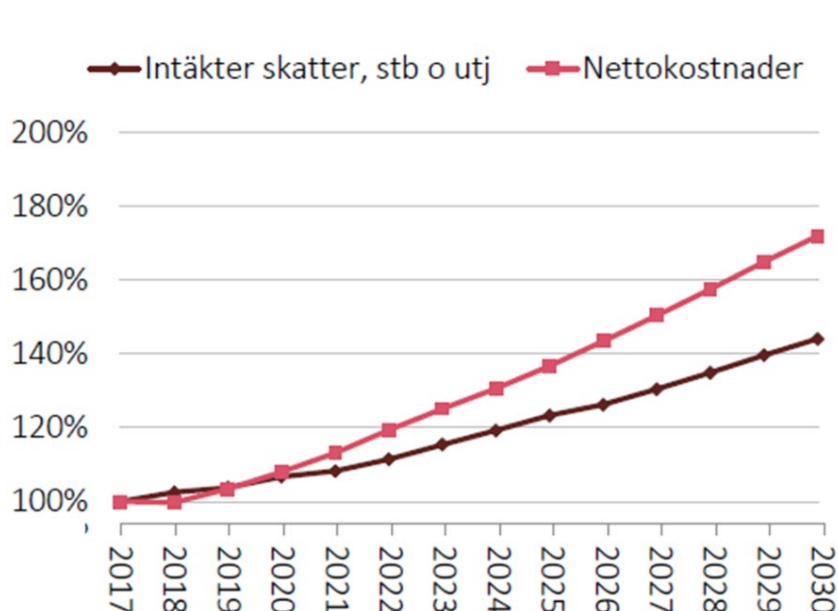
Förväntad utveckling

Söderhamns kommun står, i likhet med många andra kommuner, inför en demografisk utmaning under 2020-talet som kan beskrivas i tre delar;

1. en ökande andel barn och ungdomar
2. en ökande andel äldre och då i synnerhet över 85 år
3. en minskande andel i arbetsför ålder.

Verksamheterna för skola och äldreomsorg beräknas därmed få ett allt ökande kostnadstryck och ett ökande behov av investeringar. Inom skola och förskola har byggnationer påbörjats i och med bland annat Stentäktens nybyggda för- och grundskola. Inom äldreomsorgen har en omstrukturering av äldreboende påbörjats, men behov kvarstår av moderna vård- och omsorgsboenden samt nya livsstilsboenden för äldre.

Sammantaget innebär detta ett ökande kostnadstryck som kommer att överstiga kommunens skatteintäkter. I en framtagen långtidsprognos av konsultbolaget PWC har gapet mellan framtida kostnader och intäkter beräknats till 250 miljoner på tio år.

Kostnadsutvecklingen beräknas enligt en långtidsprognos kraftigt överstiga de framtida intäkterna. Den negativa resultatutvecklingen börjar från och med 2020.

För att hantera detta krävs, enligt revisionsbyrån PWC, årliga åtgärder motsvarande 1,5 procent av omsättningen, vilket motsvarar cirka 25 miljoner per år. Kommunfullmäktige har i mål- och resursplanen för 2020 till 2023 även beslutat om budgetanpassningar med totalt 72 miljoner, men med tonvikten från och med 2021. Nämnder, förvaltningar och koncernledningsgruppen har påbörjat ett utvecklings- och anpassningsarbete för att hantera denna utmaning.

Ingen budgetförstärkning från staten har beräknats i långtidsprognosen. Då i princip samtliga kommuner står inför samma utmaning är en budgetförstärkning från staten sannolik. Detta kommer lindra, men inte stoppa behovet av anpassning. Om staten till exempel tillför fem miljarder till kommuner och regioner innebär detta för Söderhamns kommun 8,7 miljoner i ökade intäkter. Detta är en viktig förstärkning men inte tillräcklig för behovet med cirka 25 miljoner per år.

Långtidsprognosen har inte tagit höjd för ekonomisk obalans hos nämnder. Det är därmed en förutsättning att verksamheterna bedrivs inom sina ekonomiska ramar. Prognosen har heller inte tagit hänsyn till en ökande social utmaning inklusive integration. En utmaning som kan innebära behov av omfördelning av budgetmedel.

Resultaträkning

Miljoner kronor	Not	Koncern 2019 Utfall	Koncern 2018 Utfall	Kommun 2019 Utfall	Kommun 2018 Utfall
Verksamhetens intäkter	2	895,4	952,1	365,9	418,2
Verksamhetens kostnader	3	-2 320,2	-2 338,7	-1 918,1	-1 937,6
Avskrivningar	4	-139,0	-119,7	-50,0	-45,6
Verksamhetens nettokostnader		-1 563,8	-1 506,2	-1 602,1	-1 565,0
Skatteintäkter	5	1 135,0	1 110,1	1 135,0	1 110,1
Generella statsbidrag och utjämning	6	457,0	444,7	457,0	444,7
Verksamhetens resultat		28,2	48,6	-10,1	-10,2
Finansiella intäkter	7	8,7	9,0	28,1	21,9
Finansiella kostnader	8	-18,2	-16,5	-16,9	-15,3
Resultat efter finansiella poster		18,7	41,2	1,1	-3,5
Extraordinära poster	9	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat		18,7	41,2	1,1	-3,5

Balansräkning

(mkr)	Not	Koncern Utfall 2019	Koncern Ingående 2019	Koncern Utgående 2018	Kommun Utfall 2019	Kommun Ingående 2019	Kommun Utgående 2018
TILLGÅNGAR		2 976,1	2 832,7	2 823,1	2 297,8	2 174,6	2 165,0
Anläggningstillgångar		2 683,9	2 498,7	2 489,1	2 170,1	2 002,7	1 993,1
Immateriella anläggningstillgångar	10	0,2	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar		2 641,9	2 456,7	2 437,3	1 141,0	1 036,0	1 016,6
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	2 185,0	2 019,3	2 019,3	924,9	863,8	863,8
Maskiner och inventarier	11	211,9	190,2	170,8	64,2	58,4	38,9
Pågående anläggningstillgångar	11	245,0	247,2	247,2	151,8	113,9	113,9
Finansiella anläggningstillgångar	12	41,8	41,6	51,5	1 029,1	966,7	976,5
Bidrag till infrastruktur	13	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Omsättningstillgångar		292,2	334,0	334,0	127,7	171,9	171,9
Förråd mm.	14	3,6	4,2	4,2	0,2	0,2	0,2
Fordringar	15	192,0	193,7	193,7	113,2	121,7	121,7
Kortfristiga placeringar	16	0,1	1,4	1,4	0,1	1,4	1,4
Kassa och bank	17	96,5	134,8	134,8	14,2	48,6	48,6

Balansräkning

Balansräkning (mkr)	Not	Koncern Utfall 2019	Koncern Ingående 2019	Koncern Utgående 2018	Kommun Utfall 2019	Kommun Ingående 2019	Kommun Utgående 2018
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 976,1	2 832,7	2 823,1	2 297,8	2 174,6	2 165,0
Eget kapital	18	979,2	958,4	968,2	637,0	635,9	645,7
Årets resultat		18,7	41,2	41,2	1,1	-3,5	-3,5
Resultatutjämningsreserv		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital		960,5	917,2	927,1	635,9	639,4	649,2
Avsättningar		183,1	174,0	174,0	79,7	75,9	75,9
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	19	91,8	86,3	86,3	77,0	73,1	73,1
Andra avsättningar	20	91,2	87,7	87,7	2,8	2,8	2,8
Skulder		1 813,9	1 700,3	1 680,8	1 581,0	1 462,8	1 443,4
Långfristiga skulder	21	1 425,5	1 292,9	1 261,6	1 297,1	1 148,7	1 129,3
Kortfristiga skulder	22	388,4	407,4	419,3	284,0	314,1	314,1
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER		3,0	3,0	3,0	659,2	681,0	681,0
Panter och därmed jämförliga säkerheter		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ansvarsförbindelser		3,0	3,0	3,0	659,2	681,0	681,0
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	23	546,6	568,4	0,0	546,6	568,4	568,4
Övriga ansvarsförbindelser	24	3,0	3,0	3,0	112,6	112,6	112,6

Kassaflödesanalys

(mkr)

		Koncern 2019	Koncern 2018	Kommun Budget 2019	Kommun 2019	Kommun 2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	Not					
Årets resultat		18,7	39,2	20,7	1,1	-3,5
Justering för ej likviditetspåverkande poster	25	143,3	114,6	51,5	45,8	35,1
Övriga likviditetspåverkande poster	26	3,8	16,6	-	3,8	16,6
Poster som redovisas i annan sektion	27	0,0				
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		165,8	170,5	72,2	50,7	48,2
Ökning/minskning av periodiserade anslutningsavgifter						
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		1,7	3,6	-3,6	8,5	7,8
Ökning/minskning av kortfristiga placeringar		1,3	-0,4	-	1,3	-0,4
Ökning/minskning av förråd och varulager		0,5	-1,2	-	0,0	0,0
Ökning/minskning av kortfristiga skulder		-19,0	26,6	10,3	-30,1	25,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		150,3	199,0	78,9	30,4	81,1
INVESTERINGSVERKSAMHET						
Investering i materiella anläggningstillgångar	28	-325,6	-303,9	-142,0	-154,9	-153,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	29	3,7	11,2	3,0	3,4	5,6
Förvärv av finansiella tillgångar	30	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,1
Kassaflöde från investeringsverksamhet		-321,9	-292,7	-139,0	-151,5	-147,8
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	31	152,0	420,0	100,0	152,0	420,0
Amortering av skulder för finansiell leasing		-2,8	0,0	-50,0	-2,8	0,0
Amortering av långfristiga skulder	31	-16,0	-290,0	-	0,0	-290,0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		0,1	2,8	-	-62,4	-14,1
Kassaflöde från finansieringsverksamhet		133,3	132,8	50,0	86,7	115,9
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR						
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets kassaflöde		-38,3	39,1	-10,1	-34,4	49,3
Likvida medel vid årets början		134,8	95,7	11,5	48,6	-0,7
Likvida medel vid årets slut		96,5	134,8	1,4	14,2	48,6

Driftredovisning

(mkr)	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Budget-	Ram-	Budget-	Total-
	Intäkter	Intäkter	kostnader	Intäkter	kostnader	avvikelse	budget	justering	budget
	191231	191231	191231	181231	181231	191231	191231	191231	191231
Kommunfullmäktige	-3,3	0,0	-3,3	0,0	-3,6	0,3	-3,6	0,0	-3,6
Revisionen	-1,6	0,0	-1,6	0,0	-1,4	0,0	-1,6	0,0	-1,6
Kommunstyrelsen	-247,1	24,4	-271,3	27,9	-272,8	5,4	-235,6	-16,9	-252,5
Överförmyndarnämnden	-2,2	0,1	-2,3	0,2	-2,0	0,1	-2,3	0,0	-2,3
Valnämnden	-0,2	0,6	-0,8	0,5	-0,9	-0,2	0,0	0,0	0,0
Kultur- och samhällsservice- nämnden	-144,4	91,1	-232,0	88,1	-225,8	-12,3	-111,4	-20,8	-132,1
<i>Kost, städ och byggnader</i>	-2,3	227,9	-233,7	226,5	-226,1	-2,2	0,0	-0,1	-0,1
Bygg- och miljönämnden	-17,2	6,2	-23,4	6,2	-22,8	-1,9	-14,9	-0,4	-15,3
Barn- och utbildningsnämnden	-449,2	273,0	-722,2	151,8	-585,1	-0,1	-415,9	-33,2	-449,1
Arbetsmarknads- och socialnämnden	-171,4	82,5	-254,0	116,9	-278,8	-6,0	-152,3	-13,0	-165,4
<i>Bilpoolen och bemanningen</i>	-1,1	112,5	-113,5	94,5	-94,8	-0,6	-0,5	0,0	-0,5
Omvårdnadsnämnden	-573,4	187,5	-760,8	183,0	-749,0	-8,4	-555,1	-9,8	-565,0
Summa nämnder	-1 613,3	1 005,7	-2 618,8	895,6	-2 463,1	-25,9	-1 493,2	-94,2	-1 587,4
Projekt- och utvecklingsmedel mm	0,2	0,0	0,2	0,0	0,0	2,2	-7,2	5,1	-2,0
Övriga verksamhetsposter	13,3	26,9	-13,6	35,8	-32,1	18,0	-57,9	53,2	-4,7
Verksamhetens nettokostnader	-1 599,9	1 032,6	-2 632,3	931,4	-2 495,2	-5,7	-1 558,3	-35,9	-1 594,2
Finansiella poster	1 601,0	1 619,9	-18,9	1 575,6	-15,3	20,1	1 571,3	9,6	1 580,9
Årets resultat	1,1	2 652,5	-2 651,2	2 507,0	-2 510,4	14,4	13,0	-26,3	-13,3

Resultatbalanseringar, ej kopplade till projekt

Nämnd (mkr)	Summa	Beslut	Beslutsdatum	Syfte
Kommunstyrelsen	2,2	Ks § 68	2019-02-12	Hantering av underskott
Kommunstyrelsen	0,5	Ks § 68	2019-02-12	Webbutveckling
Kommunstyrelsen	0,2	Ks § 68	2019-02-12	Feriearbeten
Överförmyndarnämnden	0,2	Ks § 71	2019-02-12	Överförmyndarnämnden administr.
Barn- och utbildningsnämnden	1,6	Bun § 32	2016-03-16	Arbetskläder
Barn- och utbildningsnämnden	1,2	Kf § 45	2019-04-01	Engång-, omställnings- och avvecklingshantering
Totalt	5,8			

Resultatbalanseringar, kopplade till projekt

Nämnd (mkr)	Summa	Beslut	Beslutsdatum	Syfte
Kommunstyrelsen	4,4	Ks § 68	2019-02-12	Pågående projekt från tidigare år
Kultur- och samhällsservice- nämnden	6	Kf § 45	2019-04-01	Pågående projekt från tidigare år
Totalt	10,5			

	KF	REV	KS	VN	ÖFN	KUS	BMN	BUN	ASN	ON	Nämnder
Rambudget	3,6	1,6	235,6	0,0	2,3	111,4	14,9	415,9	152,8	555,1	1 493,2
Tilläggbudgetbeslut											
Kapitaltjänstkomp. 2019	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	6,4	0,0	0,2	0,0	0,0	7,2
Hyreskomp. BUN 2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,8	0,0	0,0	5,8
Schablonersättning ASN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,6	0,0	4,6
Schablonersättning BUN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4	0,0	0,0	4,4
Schablonersättning KS	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Schablonersättning HUF	0,0	0,0	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,9
Schablonersättning KUS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Schablonersättning BMN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
50-jobben	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,2	0,0	5,2
Förebyggande enhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-1,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Kost o idrottshall BUN-HUF	0,0	0,0	-1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0
Visningscenter Hälsingegårdar	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Medborgarkontoret Ljusne	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Löneöversyn 2019 BUN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5,8	0,0	0,0	5,8
Löneöversyn 2019 BMN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Demo nr 1 BUN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	3,2
Hyreskompensation KUS 2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9
Avfallshantering Bromsäng	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0
Löneöversyn 2019 ASN	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	0,0	1,8
Löneöversyn 2019 KS	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9
Löneöversyn 2019 KUS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4
Särskild lönesatsning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4	0,0	0,0	1,4
Löneöversyn 2019 ON	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	8,9	8,9
Hyreskomp. Stentägtens fsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,8
Hyreskomp. Vågbroskolan	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2
Avt.Svenska bordtennisförb.	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Hyreskomp. Rosenvallskolan	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1
Samverkan Inköp o Upph.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nyföretagarcentrum 2019	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
KS kapitalkompensation	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Utbildningsplikt för nyanlända	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Näringslivsenhet	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Demografimedel till HUF	0,0	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,5
Samverkansbryggan Hälsingeg.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Särskild lönesatsning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Särskild lönesatsning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Demografiavstämning 2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,9	0,0	0,0	3,9
Kapitaltjänstkomp2019	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Förvaltningshus flytt o bygg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7

Sociala investeringsfonden

Projekt ung omsorg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9
Sociala insatsgrupper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Förebyggande enhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
ELOF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,3	0,0	0,0	3,3

Resultatbalanseringar

Projektmedel	0,0	0,0	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4
Hantering av budgetunderskott	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2
Webbutveckling	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5
Feriearbeten	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Projektmedel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,0
Arbetskläder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0	0,0	1,6
Engångs- och omställningshant.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Engångs- och omställningshant.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Engångs- och omställningshant.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Administration	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Totalsumma	3,6	1,6	252,5	0,0	2,3	132,3	15,3	449,1	165,9	565,0		1 587,4

Investeringsredovisning

Under året färdigställda projekt (mkr)	Investeringsprojekt över tid				Varav årets projekt		
	Budget	Utfall	Prognos	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
	Total	Total	Total	Total	2019	2019	2019
Kommunstyrelsen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur- och samhällsservicenämnden	63,5	59,3	64,7	-1,2	46,6	44,9	1,7
-CO2 maskiner	19,0	19,0	19,0	0,0	19,0	19,0	0,0
-Reinvestering gator	12,7	10,2	12,7	0,0	12,7	11,1	1,6
-Reinvestering & underhåll fastigheter	9,2	10,1	10,0	-0,8	7,7	10,1	-2,4
-Ombyggnation förvaltningshus	9,3	6,4	9,1	0,2	2,2	-0,7	2,9
-Gång o cykelbanor	6,2	5,0	6,2	0,0	1,7	1,4	0,3
Barn- och utbildningsnämnden	1,5	0,2	0,2	1,3	1,3	0,1	1,3
Omvårdnadsnämnden	2,7	2,6	3,1	-0,4	1,4	1,4	0,0
Arbetsmarknads och socialnämnden	0,2	0,2	0,2	0,0	0,2	0,2	0,0
Bygg- och miljönämnden	0,7	0,7	0,7	0,0	0,7	0,6	0,1
Summa färdigställda projekt	68,6	63,0	68,9	-0,3	50,1	47,1	3,1
Pågående projekt (mkr)	Budget	Utfall	Prognos	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
	Total	Total	Total	Total	2019	2019	2019
Kommunstyrelsen	10,2	4,4	9,1	1,1	4,3	0,7	3,6
Kultur- och samhällsservicenämnden	416,1	282,4	421,4	-5,2	236,2	103,1	133,2
-Reinvestering Staffangymnasiet	50,0	0,1	50,0	0,0	50,0	0,1	49,9
-Ombyggnation Stentägtskolan	83,5	79,5	87,8	-4,3	45,0	47,4	-2,4
-Centrumutveckling	22,5	1,1	22,5	0,0	21,7	0,3	21,4
-Service och restaurang Stenö	22,0	1,8	2,2	19,8	20,3	0,1	20,2
-Energitjänstprojekt, EPC	137,0	136,7	145,0	-8,0	17,4	7,5	9,9
-Ombyggnation estetlänga Bergvikskolan	15,0	20,5	21,2	-6,2	13,7	19,3	-5,6
-Garage Tippvägen	10,0	3,2	10,0	0,0	10,0	3,2	6,8
-Söderalabadet	6,2	0,0	6,2	0,0	6,2	0,0	6,2
-Bro Hällåsen-Hällmyra	5,9	1,7	5,9	0,0	5,9	1,7	4,2
-Ombyggnation Fanan 3	5,5	5,2	5,5	0,0	5,5	5,2	0,3
-Kök Trönö skola	5,0	1,5	7,5	-2,5	5,0	1,5	3,5
-Fordon och Maskinpark	5,3	3,5	3,5	1,8	4,6	3,5	1,1
-Kök Stentägtskolan	0,0	6,2	6,2	-6,2	0,0	6,2	-6,2
Barn- och utbildningsnämnden	11,5	2,5	11,5	0,0	11,5	2,6	8,9
-Inventarier Stentägtskolan	7,0	2,5	7,0	0,0	7,0	2,5	4,5
Omvårdnadsnämnden	2,0	1,3	1,3	0,7	0,7	0,0	0,7
Arbetsmarknads och socialnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bygg- och miljönämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa pågående projekt	439,8	290,6	443,3	-3,4	252,8	106,4	146,4
Summa investeringsprojekt	508,4	353,6	512,2	-3,7	302,9	153,4	149,4

	KS	BMN	KUS	BUN	ASN	ON	Nämnder
Rambudget	0,0	0,0	23,2	0,0	0,0	3,2	26,4
Tillkommande budgetposter:							
Inventarier Stentägtskolan	0,0	0,0	0,0	7,0	0,0	0,0	7,0
Exploatering Lilla Färsjövägen	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Byggnation Broberg förskola	0,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0	-0,2
Service- och restaurangbygg Stenö	0,0	0,0	20,3	0,0	0,0	0,0	20,3
Garantibesiktning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Projektering Spont Söderhamnsån	0,0	0,0	2,4	0,0	0,0	0,0	2,4
Ombyggnation Förvaltningshus	0,0	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0	2,2
Utveckling Industrihamnar	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Ombyggnation Stentägtskolan	0,0	0,0	45,0	0,0	0,0	0,0	45,0
Trygghetslarm särskilt boende	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	2,2
Trygghetslarm, hemtjänst	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3	-0,3
Byggnation för soprum	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
Inventarier Stentägtens förskola	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,3
Inventarier Stentägtens förskola	0,0	0,0	-0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1
Detaljplan för Faxevallen	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
Reservkraft Åsgården	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Ombyggnation Vågbroskolans slöjdsal	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Nämndmiljon 2018	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Reparation kaj, strandsko	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Ombyggnation Tippvägen	0,0	0,0	-0,4	0,0	0,0	0,0	-0,4
Boverksprojekt	0,0	0,0	-0,5	0,0	0,0	0,0	-0,5
Inventarier Lönner	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Teknisk utrustning Rådhuset	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Projektering Söderhamnsporten	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1
Larm Rosenvalls skola	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Reinvestering Staffangymnasiets lokaler	0,0	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0
Kök Trönö skola	0,0	0,0	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0
Fordons- och Maskinpark	0,0	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	2,9
Skärgården	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Tryckeriutrustning	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Underhåll Gator, vägar, konst mm.	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	1,5
Underhåll fastigheter 2017	0,0	0,0	-0,8	0,0	0,0	0,0	-0,8
Underhåll fastigheter 208	0,0	0,0	-0,8	0,0	0,0	0,0	-0,8
Reinvestering gator 2018	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2
Gång- och cykelbanor	0,0	0,0	1,7	0,0	0,0	0,0	1,7
Driftövervakning	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Konstprojekt Centrumutveckling	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	0,0	1,2
Konstnärlig utsmyckning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fastighetskommunikation	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Trafiksäkerhetsplan	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Belysningspunkter återuppsättning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	KS	BMN	KUS	BUN	ASN	ON	Nämnder
Sågverkstramper	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Projektering Centrumutveckling	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Energitjänstprojekt, EPC	0,0	0,0	17,4	0,0	0,0	0,0	17,4
Orrskär tillståndsansökan	0,0	0,0	-0,9	0,0	0,0	0,0	-0,9
Badstrand Stenö	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Klimatanpassning Styvjebacken	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Estetlänga Bergvik skola	0,0	0,0	13,7	0,0	0,0	0,0	13,7
Personaladministrativt system	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,8
Inventarier Bergviksskolan	0,0	0,0	0,0	4,5	0,0	0,0	4,5
Skärgården 2016 och 2017	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Logistiklösning för sjöväg och järnväg	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	1,5
Orrskärshamnen	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0
Wifi på vård- och omsorgsboenden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,0	-3,0
Centrumutveckling	0,0	0,0	21,7	0,0	0,0	0,0	21,7
Garage Tippvägen	0,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	10,0
Bro Hällåsen till Hällmyra	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0	5,9
Återuppbyggnad av Söderala simhall	0,0	0,0	6,0	0,0	0,0	0,0	6,0
Ombyggnation Fanan	0,0	0,0	5,5	0,0	0,0	0,0	5,5
Vågbro matsal	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Tallmossens servicebostad	0,0	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9
Upprustning Söderalabadet	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Verksamhetssystem EDP Vision Bygg	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Tryckeriutrustning	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Mattransportvagn	0,0	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Ventilation Aquarena	0,0	0,0	3,2	0,0	0,0	0,0	3,2
Ridvägar	0,0	0,0	1,3	0,0	0,0	0,0	1,3
Aquarena	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8
Konst Hällåsenområdet	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,7
Konst Stentägtskolan	0,0	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
Konst	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
Wifi på vård- och omsorgsboenden	0,0	0,0	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0
Granskärsspåret	0,0	0,0	1,8	0,0	0,0	0,0	1,8
CO2 Maskin Hällåsen	0,0	0,0	19,0	0,0	0,0	0,0	19,0
Arbetskläder	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0	1,0
Inventarier sammanträdesrum	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2
Nämndmiljon	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Nämndmiljon	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Nämndmiljon	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Investering Studio	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Stadsbiblioteket	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,4
Tilläggsbudget	4,3	0,7	259,6	12,8	0,2	1,1	276,5
Totalbudget	4,3	0,7	282,8	12,8	0,2	2,1	302,9

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning, LKBR i fortsättningen, samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR i fortsättningen.

*intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelar kommer att tillfalla kommunen, att intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och att tillhörande utgifter går att beräkna samt att villkoren i allt väsentligt fullgjorts.

*Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

*Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

*Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet.

Ny lag, lag om kommunal bokföring och redovisning gäller från och med år 2019. Rådet för kommunal redovisning, RKR i fortsättningen, har och håller på att ge ut nya rekommendationer som gäller från och med 1 januari 2019.

Vissa redovisningsprinciper har förändrats sedan årsbokslutet 2018. Detta gällande redovisning av finansiell leasing och redovisning av återinsatta överinbetalningar från Kommuninvest ekonomisk förening.

Redovisning av återinsatta överinbetalningar från Kommuninvest ekonomisk förening: Avser återföring av tidigare uppskrivningar av finansiella anläggningstillgångar. Tidigare år har uppskrivning gjorts av värdet på andelar i Kommuninvest ekonomisk förening med 9,8 mkr som avser årlig insats (9,7 mkr) och insatsemission (0,1 mkr). Med anledning av att LKBR inte medger uppskrivning av finansiella anläggningstillgångar har dessa nu återförts. Detta har inte påverkat jämförelsetalen för resultaträkningen 2018.

Redovisning av finansiell leasing: Finansiell leasing har i enlighet med LKBR börjat redovisas genom att i resultatet justera ned hyreskostnader med 4,5 mkr och öka avskrivningskostnaderna med 4,5 mkr. Vidare har leasingobjekten redovisats som tillgångar med 19,4 mkr och det framtida leasingåtagandet som långfristig skuld med 19,4 mkr. Justeringen har påverkat jämförelsetalen för balans- och resultaträkningen 2018.

Nedan följer en sammanställning hur dessa två förändrade redovisningsprinciper har förändrat koncernens och kommunens resultat- och balansräkning.

Kommunen, balansräkningen	Eget kapital	Anläggnings- tillgångar	skulder	Långfristiga
Utgående balans enligt 2018 års årsredovisning	645,7	1 993,1	1 129,3	
Justeringar ändrade redovisningsprinciper				
- Återföring finansiella anläggningstillgångar	-9,8	-9,8		
- Redovisning finansiell leasing		19,4	19,4	
Belopp vid årets utgång 2018	635,9	2 002,7	1 148,7	

Koncernen, balansräkningen	Eget kapital	Anläggnings- tillgångar	skulder	Långfristiga
Utgående balans enligt 2018 års årsredovisning	968,2	2 489,1	1 261,6	
Justeringar ändrade redovisningsprinciper				
- Återföring finansiella anläggningstillgångar	-9,8	-9,8		
- Redovisning finansiell leasing		19,4	19,4	
Belopp vid årets utgång 2018	958,4	2 498,7	1 281,0	

Kommunen, resultaträkningen	Verksamhetens Avskrivningar kostnader	
Redovisat enligt ÅR 2018-12-31	-1 942,1	-41,1
Justeringar ändrade redovisningsprinciper		
- Redovisning finansiell leasing	4,5	-4,5
Belopp vid årets utgång 2018-12-31	-1 937,6	-45,6

Koncernen, resultaträkningen	Verksamhetens Avskrivningar kostnader	
Redovisat enligt ÅR 2018-12-31	-2 330,9	-115,2
Justeringar ändrade redovisningsprinciper		
- Redovisning finansiell leasing	4,5	-4,5
Belopp vid årets utgång 2018-12-31	-2 326,4	-119,7

Sammanställd redovisning

De sammanställda räkenskaperna har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Metoden innebär att förvärvat eget kapital i dotterföretagen har avräknats. Konsolideringen av koncernföretagens ekonomiska händelser sker i proportion till kommunens ägda andel av koncernföretaget. Exempel på sådana ekonomiska händelser kan vara intäkter och kostnader, fordringar och skulder, vinster och förluster, utdelningar, borgensförbindelser samt leasingavtal. Koncerninterna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder elimineras.

I den sammanställda redovisningen ingår juridiska personer (företag och kommunalförbund) där kommunen har ett varaktigt betydande inflytande, det vill säga minst 20 procent av rösterna i en juridisk persons beslutande organ, eller ha en särskild betydelse för kommunens verksamhet eller ekonomi.

Kommunkoncernens medlemmar och andelar i dessa framgår av beskrivningen i förvaltningsberättelsen samt under rubriken "Sammanställd redovisning". Kommunalförbundet Södra Hälsingland har undantagits från den sammanställda redovisningen trots att ägarandelen överstiger 20 procent, detta med hänvisning till undantagsregeln i R16 gällande företag vars verksamhet definieras som av obetydlig omfattning, Kommunens andel av företagets eller förbundets omsättning och omslutning är mindre än 5 procent av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag.

Resultaträkning

Intäkter

Skatteintäkterna periodiseras och redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänats av de skatteskyldiga. Den prognos på skatteavräkningen som branschorganisationen Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, lämnar i december varje år används vid beräkningen av årets skatteintäkter.

Redovisning av statsbidrag

Statsbidrag där utbetalning sker i efterskott tas upp som fordran, upplupen intäkt, i den period som prestationen utförts. Icke prestationsbaserade bidrag intäktsförs i sin helhet även om nedlagda kostnader inte motsvarar bidragets storlek för den period som bidraget avser. Upplupen intäkt avseende schablonbidragen ”Ersättning för etableringsinsatser och introduktion för nyanlända personer” och ”Ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd” har inte bokats upp för den inbetalning som avser perioden december 2019, vilken har betalats in till kommunen under januari år 2020.

Investeringsbidrag

Investeringsbidrag har nettoredovisats mot investeringsprojekt för projekt som påbörjats innan år 2009. Investeringsbidrag särredovisas i anläggningsregistret och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod för investeringsprojekt som påbörjas år 2009 och senare.

Redovisning av finansiella intäkter

Söderhamns kommun har en internbank som hanterar hela kommunkoncernens låneverksamhet. I ränteintäkter redovisas även de ränteintäkter som löper på de förmedlade lånen till de koncerninterna bolagen.

Kostnader

Redovisning av garantipension, kompletterande delpension och visstidspension

Pensionsförmåner intjänade från och med år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och som kortfristig skuld i balansräkningen. Den utbetalas under nästkommande år till de anställdas individuella val av pensionsförvaltare. Avsättningen till pensioner i balansräkningen avser bland annat garantipension och visstidspension. Både kostnad och avsättning har belastats med löneskatt med 24,26 procent.

Redovisning av finansiella kostnader

Söderhamns kommun har en internbank som hanterar hela kommunkoncernens låneverksamhet. I räntekostnader redovisas även de räntekostnader som belöper på de förmedlade lånen till bolagen. I enlighet med huvudmetoden i rekommendation R7 från RKR och belastar lånekostnader resultatet för den period de uppkommer. I enlighet med rekommendation R8 från RKR redovisas både intäkter och kostnader avseende ränteswappar som räntekostnader. I kommunkoncernen elimineras, förutom de räntekostnader som de kommunala bolagen betalar till internbanken, även den årliga överskottutdelningen från Kommuninvest som baseras på föregående års skuldbelopp: låneskuld internbanken, bolagens egen låneskuld, checkräkningskredit och borgensåtagande. Detta eftersom räntekostnaden bolagen som lånar via internbanken betalar till internbanken skulle varit lägre, 2,1 miljoner under år 2019, om de inte fått ta del av överskottsutdelningen.

Avskrivningar

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärde. Avskrivningen påbörjas månaden efter att tillgången tagits i bruk. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Noter

Jämförelsestörande poster

För jämförelsestörande poster enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, R11 lämnas upplysning i not vid del- och helårsbokslutet med en resultatpåverkande effekt med 45 prisbasbelopp eller mer för år 2019. Jämförelsestörande poster är även av karaktären att dom inte tillhör den ordinarie verksamheten och avviker mellan räkenskapsåren.

Redovisning av extraordinära poster

För jämförbarhet lämnas upplysningar om resultat effekt av händelser och transaktioner. Kommunen följer nuvarande praxis gällande bedömning av extra ordinära poster samt jämförelsestörande poster. Endast i sällsynta undantagsfall inträffar händelser som ger upphov till extraordinära intäkter och kostnader.

Internränta

I internredovisningen har nämnderna belastats med en internränta med tre procent baserat på anläggningstillgångarnas bokförda restvärde.

Redovisning av lånekostnader

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden, rekommendation nummer R7 från Rådet för kommunal redovisning, i anskaffningsvärden ingår inga lånekostnader.

Revision

Kostnaderna för revision av räkenskaper och bokslut har under året uppgått till 122 tkr.

Balansräkning

Redovisning av särskild löneskatt på pensionskostnader

För redovisningen av särskild löneskatt är huvudprincipen att utgiften redovisas då förpliktelsen uppstår.

Upplysningar om pensionsförpliktelser och pensionsmedel

Pensionskulden redovisas enligt blandmodellen, vilket innebär att den pension som intjänats till och med år 1997 behandlas som en ansvarsförbindelse inom linjen. Utbetalningen av pensionsförmåner som intjänats före år 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Redovisningen av pensionsförpliktelser sker i enlighet med rekommendation avseende värdering och upplysningar som pensionsförpliktelser. Värdering sker med utgångspunkt från beräkningsunderlaget, RIPS 17, till om med år 2015 RIPS 07.

Pensionsavsättning

Söderhamns kommun redovisar sina pensioner enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär att pensionsåtagande från och med år 1998 kostnadsförs och avsätts i bokslutet. Framtida pensionsutbetalningar för detta åtagande kommer bara till liten del att påverka kommunens framtida ekonomi. Pensionsåtagande före år 1998 redovisas inom linjen. Framtida pensionsutbetalningar för detta åtagande kommer att belasta kommunens resultat och likviditet det år pensionsutbetalningen sker.

Klassificering av finansiella tillgångar

Syftet med innehavet av de enskilda finansiella tillgångarna är långsiktigt, vilket i huvudsak klassificerar dem som anläggningstillgångar. De finansiella tillgångar som förväntas minska under kommande år klassificeras som kortfristiga fordringar.

Redovisning av anläggningstillgångar

Noter

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för planerliga avskrivningar, vilket är tillgångarnas restvärde. Investeringsbidrag har netto redovisats mot investeringsprojekt för projekt som påbörjats innan år 2009. Investeringsbidrag särredovisas i anläggningsregistret och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod för investeringsprojekt som påbörjas år 2009 och senare. Avskrivningstiderna anpassas till anläggningens nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider används; byggnader och tekniska anläggningar 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 15, 18, 20, 21, 25, 30, 33, 40, 50, 75 och 80 år maskiner och inventarier 3, 5, 10, 15, 20 år. Mark och konst skrivs inte av utan där utgår endast ränta. För att en utgift ska aktiveras som en tillgång i balansräkningen ska den ekonomiska livslängden uppgå till minst tre år, vara värdehöjande för kommunen och uppgå till en kostnad på minst ett prisbasbelopp, år 2019 uppgår prisbasbeloppet till 47 400 kronor (45 500 kronor år 2018). Som investering räknas även förändring av en tillgång som innebär en värdehöjande standardförbättring i jämförelse med den ursprungliga utformningen eller funktionen, till exempel om- och tillbyggnader. Investeringen skall aktiveras och höja tillgångens bokförda värde. Vid försäljning av anläggningstillgångar redovisas eventuell realisationsvinst eller realisationsförlust mot egen separat redovisning som ingår i verksamhetens nettokostnader. Enligt Redovisningsrådets rekommendation R4 ska en materiell anläggningstillgång upphöra att redovisas som tillgång i samband med att den avyttras eller utranteras. Detta är infört i kommunen och en rutin finns vid en avyttring eller utrantering. Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, R4 har komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar införts.

Komponentredovisning

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R4 har komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar införts.

Redovisning av avsättningar, ansvarsförbindelser

Kommunen följer rekommendation R9 av Rådet för kommunal redovisning avseende avsättningar och ansvarsförbindelser, vilka redovisas i särskild not vid årsbokslut.

Avsättning för sanering av fastighet är beräknat till belopp 11,3 miljoner år 2003 för bland annat material-, transport- och arbetskostnader. Därefter har medel nyttjats för det för avsättningen gjorda orsaken. Arbete med sanering återstår och bedömning av avsättningen görs årligen.

Avsättning för överklagad dom om vitesföreläggande från 2018 är bedömd till utdömt belopp. Överklagan är ej behandlad, efter behandling kan ny bedömning av avsättningen göras.

Avsättningar för uppskjuten skatteskuld avseende koncernmässiga övervärden på inventarier, verktyg och installationer samt överavskrivningar i dotterbolag för Söderhamn Stadshus AB (koncernen). Avsättningar för uppskjuten skatteskuld avseende årets förändring temporära skillnader mellan bokföringsmässigt och skattemässigt restvärde för förvaltningsfastigheter samt årets förändring outnyttjade underskottsavdrag för Faxeholmen AB.

Under 2018 avyttrades lokaler för YH-utbildning Kulturkommunikatör- utbildningen upphör och inget större lokalbehov fanns fr o m februari 2018 då eleverna har LIA-period. Lär entra flyttade till Torsberg i juli 2018 för att få gemensamt CFL i Bollnäs. Gymnasieprogrammet RL och ES flyttar till Torsberg till hösten 2018 med flytten av RL försenades till ht 2019. Alla lokaler har uppsägningstid på två år och har beräknade lokalkostnaderna till och med juni 2019 inklusive hyresökning med två procent.

Redovisning av finansiella skulder

De finansiella skulderna redovisas i enlighet med rekommendation R7 från RKR. Skulder som förfaller inom ett år som inte beräknas refinansieras klassificeras som kortfristiga. Övriga skulder klassificeras som långfristiga. Upplåningen uppfyller de krav som finns i kommunens finanspolicy, bland annat då räntebindningstiden är inom ramen för stipulerade 3,5 år +/-1,5 år, inget lån har någon valutaexponering,

finansieringsrisken det vill säga risken att inte få några nya lån, hanteras genom checkräkningskredit samt en likviditetsreserv. Genomsnittlig upplåningsränta, samt genomsnittlig räntebindningstid redovisas i not vid årsbokslut. Lån som ges från internbanken till bolag som ingår i kommunkoncernen motsvaras av externa upptagna lån, samtliga från Kommuninvest. I och med medlemskapet i Kommuninvest säkerställs även framtida finansiering. Vissa lån från Kommuninvest säkringsredovisas genom derivat från Nordea och SEB.

Redovisning av leasingavtal

Vissa leasingavtal i kommunkoncernen redovisas i balansräkningen i enlighet med rekommendation nummer R5 från Rådet för kommunal redovisning. Dessa är de avtal som avser Söderhamns kommuns gemensamma bilpoolsbilar samt vissa av Hälsinglands utbildningsförbunds leasingbilar. Kommunens redovisning av finansiell leasing görs utanför nämndredovisningen på den centrala finansen. Övriga leasingavtal i kommunkoncernen redovisas inte i balansräkningen. Detta kan eventuellt avvika mot rekommendationen.

Att Söderhamns kommun från och med 1 januari 2019 redovisar leasingavtalen avseende bilpoolens bilar som finansiell leasing har påverkat Söderhamns kommuns och Söderhamns kommuns koncern enligt nedan:

Ingående balans för tillgångar har räknats upp med 30,0 miljoner för leasade bilar samt tillförts ingående ackumulerade avskrivningar med 10,6 miljoner. Avskrivningarna i årsredovisningen 2018 antas därmed vara 4,5 miljoner högre och verksamhetskostnaderna 4,5 miljoner lägre. Den faktiska skillnad som bör föreligga mellan avskrivningar och verksamhetskostnader år 2018 gör ingen justering för då den ej bedöms vara av sådan omfattning att den påverkar huruvida räkenskaperna är rättvisande eller ej och vidare kommer resultateffekten att slå igenom kommande år efter år 2018. Den ingående finansiella leasingkulden år 2019 bedöms uppgå till 19,4 miljoner.

Övrig leasing redovisas som operationell leasing.

Kassaflödesanalys

I kassaflödesrapporten finns information om hur kommunen har finansierat sin verksamhet, om betalningsströmmar och investeringar. Analysen visar vad som har hänt under året. Kassaflödesrapporten hämtar information både från balans- och resultaträkning.

Under år 2019 har kommunkoncernens likvida medel i form av kassa/bank minskat med 38,3 miljoner, en försämring jämfört med föregående år med 77,3 miljoner då kommunkoncernens likvida medel i form av kassa/bank ökade med 39,1 miljoner.

Den händelse som till största del har påverkat kassaflödet positivt är att nyupptagna lån i internbanken uppgick till 152 miljoner.

De händelser som till största del har påverkat kassaflödet negativt är att investeringar i materiella anläggningstillgångar med 325,6 miljoner, att de kortfristiga skulderna har minskat med 19,0 miljoner och

att amortering av långfristiga skulder har ökat med 16,0 miljoner.

Under år 2019 har kommunens likvida medel i form av kassa/bank minskat med 34,4 miljoner, en försämring jämfört med föregående år med 83,7 miljoner då kommunens likvida medel i form av kassa bank ökade med 49,3 miljoner. 2019 års största förändringar består av händelser som haft både positiv och negativ inverkan på flödet.

Den händelse som till största del har påverkat kassaflödet positivt är att nyupptagna lån i internbanken uppgick till 152 miljoner.

De händelser som har påverkat kassaflödet negativt är att investeringar i materiella anläggningstillgångar med 154,9 miljoner, att internbankens utlåning till koncernbolagen har ökat med 62,4 miljoner och att de kortfristiga skulderna har minskat med 30,1 miljoner.

Driftredovisning

Driftredovisningen möjliggör redovisning utifrån den av kommunfullmäktige tilldelade budgeten. Fullmäktiges budget tilldelas på nämndnivå och återrapporteras till fullmäktige på samma nivå. Driftredovisningen tjänar således som ett budgetinstrument och som ett uppföljningsinstrument. Driftredovisningen möjliggör även uppbyggnaden av budget-, uppföljnings-, besluts- och atteststrukturer internt inom respektive nämnd. Vidare möjliggör denna vidare internredovisning att möta olika krav på specifik uppföljning, exempelvis lagkrav, avtalsuppföljning, projektredovisning, statistikuttag med mera. För att möta denna typ av behov strävar kommunen efter att internredovisningens kvalitet i hög grad är av samma kvalitet som externredovisningen.

Fullmäktiges budget bryts ned inom nämnd på enhetsnivå. Budgeten läggs på ett försiktigt sätt men samtidigt på ett sätt som ska spegla förväntat utfall. Interna förhållanden såsom internförsäljning och interna köp budgeteras i så hög omfattning som möjligt för att spegla faktiskt utfall och respektive enhets hela verksamhet. Internredovisning sker utifrån använda budget- och externredovisningsprinciper.

Personalomkostnadspåslaget för 2019 som belastat nämnderna har varit 39,17 procent. Internräntesatsen har varit tre procent, i likhet med tidigare år.

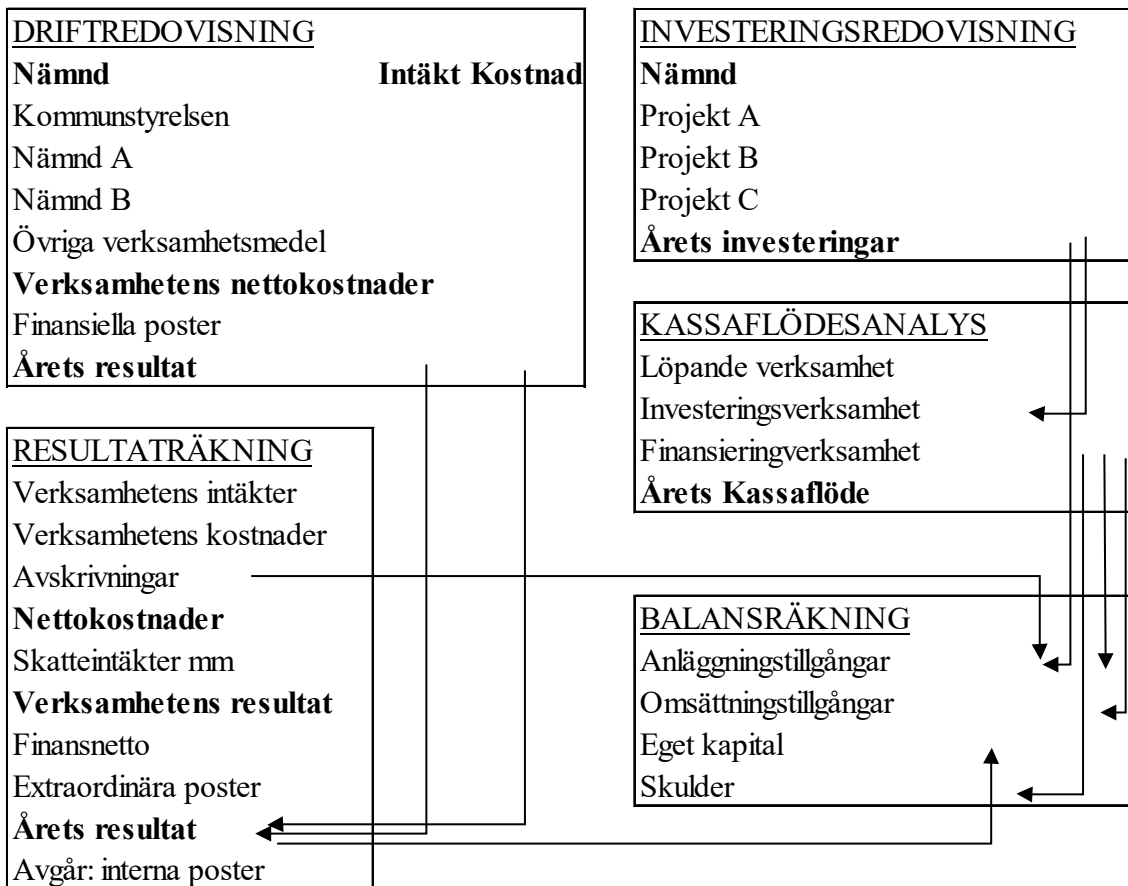
Resultatposter som är täckta av budgetmedel fördelas om till budgetenheter dit budgetmedel finns fördelade. Intern försäljning debiteras av säljande budgetenhet till köpande budgetenhet utifrån självkostnadsprissättning. I den mån det inte finns centralt avsatt budget för övergripande resultatposter fördelas dessa resultatposter till budgetenheter som posterna hänför sig till. Hantering avgörs från fall till fall.

Investeringsredovisning

Materiella anläggningstillgångar har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärde efter avdrag för planenliga avskrivningar, vilket är tillgångarnas restvärde. Investeringsbidrag har nettoredovisats mot investeringsprojekt för projekt som påbörjats innan år 2009. Investeringsbidrag särredovisas i anläggningsregistret och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod för investeringsprojekt som påbörjas år 2009 och senare. Avskrivningstiderna anpassas till anläggningens nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider används; byggnader och tekniska anläggningar 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 15, 18, 20, 21, 25, 30, 33, 40, 50, 75 och 80 år maskiner och inventarier 3, 5, 10, 15, 20 år. Mark och konst skrivs inte av utan där utgår endast ränta. För att en utgift ska aktiveras som en tillgång i balansräkningen ska den ekonomiska livslängden uppgå till minst tre år, vara värdehöjande för kommunen och uppgå till en kostnad på minst ett prisbasbelopp, år 2019 uppgår prisbasbeloppet till 47 400 kronor (45 500 kronor år 2018). Som investering räknas även förändring av en tillgång som innebär en värdehöjande standardförbättring i jämförelse med den ursprungliga utformningen eller funktionen, till exempel om- och tillbyggnader. Investeringen skall aktiveras och höja tillgångens bokförda värde. Vid försäljning av anläggningstillgångar redovisas eventuell realisationsvinst eller realisationsförlust mot egen separat redovisning som ingår i verksamhetens nettokostnader. Enligt Redovisningsrådets rekommendation R4 ska en materiell anläggningstillgång upphöra att redovisas som tillgång i samband med att den avyttras eller utrangeras. Detta är infört i kommunen och en rutin finns vid en avyttring eller utrangering. Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation, R4 har komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar införts.

Komponentredovisning

Enligt Rådet för kommunal redovisnings rekommendation R4 har komponentredovisning för materiella anläggningstillgångar införts.

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 2 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	25,6	40,3	40,1	37,8
Taxor och avgifter	252,8	247,0	38,0	37,6
Hyror och arrenden	238,4	237,5	70,0	67,9
Bidrag från staten	219,6	253,0	198,4	225,5
EU-bidrag	4,0	2,5	4,0	2,5
Övriga bidrag	117,7	137,9	5,2	34,8
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	32,9	34,1	5,5	5,2
Försäljning av exploateringsfastigheter	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljning av anläggningstillgångar	3,4	5,6	3,4	5,6
Övriga verksamhetsintäkter	0,9	-5,6	1,3	1,4
Summa verksamhetens intäkter	895,4	952,1	365,9	418,2

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 3 Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	1 358,5	1 384,0	1 147,9	1 175,8
Pensionskostnader	88,6	102,4	83,1	97,0
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	74,1	75,5	7,9	9,4
Bränsle, energi och vatten	-12,9	-9,3	34,3	34,1
Köp av huvudverksamhet	414,7	394,9	325,7	307,7
Lokal- och markkostnader	26,1	23,5	19,1	17,0
Hyra/leasing	63,1	63,6	63,1	63,6
Lämnade bidrag	78,4	71,0	78,4	71,0
Realisationsförluster och utranteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på årets resultat	8,3	12,3	0,0	0,0
Extraordinära kostnader	0,0	-1,2	0,0	-1,2
Övriga tjänster	64,0	62,8	63,8	62,5
Övriga kostnader	157,3	159,1	94,8	100,7
Summa verksamhetens kostnader	2 320,2	2 338,7	1 918,1	1 937,6

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 3 Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal				

Inga uppgifter gällande ej uppsägningsbara operationella leasingavtals framtida minimileaseavgifters förfallotidpunkt finns.

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 4 Avskrivningar				
Avskrivningar immateriella tillgångar	0,2	0,2	0,0	0,0
Avskrivningar byggnader och anläggningar	92,6	91,5	37,1	34,4
Avskrivning maskiner och inventarier	26,6	23,5	7,3	6,6
Avskrivning leasade bilar	4,8	4,5	4,8	4,5
Nedskrivningar	14,8	0,0	0,8	0,0
Summa	139,0	119,7	50,0	45,6

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 5 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	1 145,4	1 115,5	1 145,4	1 115,5
Preliminär slutavräkning innevarande år	-11,1	0,0	-11,1	0,0
Slutavräkningsdifferens föregående år	0,6	-5,4	0,6	-5,4
Summa	1 135,0	1 110,1	1 135,0	1 110,1

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	296,2	285,8	296,2	285,8
Kommunal fastighetsavgift	55,2	55,1	55,2	55,1
Bidrag för LSS-utjämning	44,1	42,5	44,1	42,5
Kostnadsutjämningsbidrag	25,0	17,2	25,0	17,2
Regleringsbidrag	18,1	4,1	18,1	4,1
Övriga bidrag	18,4	40,1	18,4	40,1
Summa generella statsbidrag och utjämning	457,0	444,7	457,0	444,7

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 7 Finansiella intäkter				
Utdelningar på aktier och andelar	0,3	0,9	5,2	0,8
Ränteintäkter internbanken	1,8	2,8	12,4	11,9
Ränteintäkter övriga	0,9	0,6	0,7	0,4
Övriga finansiella intäkter	5,7	4,7	9,8	8,8
Summa finansiella intäkter	8,7	9,0	28,1	21,9

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 8 Finansiella kostnader				
Räntekostnad internbanken inkl. säkringsinstrument	16,6	13,7	16,6	13,7
varav räntekostnader säkringsinstrument	14,9	16,1	14,9	16,1
Räntekostnad övriga	3,6	3,5	-0,1	0,0
Ränta på pensionsavsättningar	0,1	0,1	0,0	0,0
Övriga finansiella kostnader	-2,1	-0,8	0,4	1,6
Summa finansiella kostnader	18,2	16,5	16,9	15,3

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 9 Extraordinära poster				

Inga extraordinära poster finns i koncernen eller kommunen under år 2018 eller 2019.

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 9 Jämförelsestörande poster				

Inga jämförelsestörande poster finns i koncernen eller kommunen under år 2018 eller 2019.

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 10 Immateriella anläggningstillgångar				
Förvärvade immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	0,8	0,8	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	0,8	0,8	0,0	0,0
Ingående ack. Avskrivningar	-0,5	-0,3	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Utgående ack. Avskrivningar	-0,6	-0,5	0,0	0,0
Utgående redovisat värde	0,2	0,3	0,0	0,0
Avskrivningstider (genomsnittliga)	10 år	10 år	-	-

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 11 Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	3 896,5	3 751,9	1 617,6	1 539,5
Inköp	136,9	109,9	101,8	78,2
Försäljning	-0,2	-13,2	0,0	0,0
Utrangeringar	-6,0	0,0	-6,0	0,0
Överföringar	137,9	47,9	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	4 165,1	3 896,5	1 713,4	1 617,6
Ingående ack. Avskrivningar	-1 595,4	-1 494,4	-673,4	-643,8
Försäljningar	0,1	3,4	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	2,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	-16,3	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-93,5	-94,8	-34,7	-34,4
	-	-		
Utgående ack. Avskrivningar	1 688,8	1 600,1	-708,1	-678,2
Ingående ack. Uppskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets uppskrivningar/återföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivning på uppskrivet belopp	0,0	0,0	0,0	0,0

Utgående ack. Uppskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Ingående ack. Nedskrivningar	-277,1	-303,7	-75,7	-75,7
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	6,9	0,0	0,0
Årets återföringar/avskrivningar på nedskrivet belopp	3,3	19,6	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	-12,7	0,0	0,0	0,0
Utgående ack. Nedskrivningar	-286,5	-277,2	-75,7	-75,7
Utgående redovisat värde	2189,8	2 019,2	926,6	863,8

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 11 Materiella anläggningstillgångar				
Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	334,3	291,9	100,4	96,4
Inköp	79,2	41,4	43,9	4,0
Försäljning	-2,0	-1,7	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	1,0	2,7	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	412,5	334,3	144,2	100,4
Ingående ack. Nedskrivningar	-3,5	-3,5	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar	-1,3	0,0	0,0	0,0
Utgående ack. Nedskrivningar	-4,9	-3,5	0,0	0,0
Ingående ack. Avskrivningar	-159,9	-137,9	-61,4	-55,0
Försäljningar	2,1	1,1	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,3	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-42,7	-23,4	-23,4	-6,5
Utgående ack. Avskrivningar	-200,5	-159,9	-84,80	-61,4
Utgående redovisat värde	207,2	170,8	59,5	38,9

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018,0	2019	2018
Not 11 Övriga materiella anläggningstillgångar				
Pågående arbeten				
Redovisat värde vid årets början	247,2	152,7	113,9	42,9
Investeringar under året	136,8	150,1	38,0	71,0
Överföring från eller till annat slag av tillgång	-139,0	-55,5	0,0	0,0
Summa	245,0	247,2	151,8	113,9

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 11 Materiella anläggningstillgångar				
Leasing (ingår i maskiner och inventarier)				
Ingående anskaffningsvärde	30,0	21,1	30,0	21,1
Inköp	2,2	8,9	2,2	8,9
Försäljning	-2,0	0,0	-2,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	30,1	30,0	30,1	30,0
Ingående ack. Avskrivningar	-10,6	-6,1	-10,6	-6,1
Försäljningar	1,8	0,0	1,8	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-4,8	-4,5	-4,8	-4,5
Utgående ack. Avskrivningar	-13,6	-10,6	-13,6	-10,6
Utgående redovisat värde	16,6	19,4	16,6	19,422

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier och andelar i koncerninterna företag	9,0	9,0	60,5	60,5
Söderhamns Stadshus AB	9,0	9,0	19,0	19,0
Faxeholmen AB	0,0	0,0	41,5	41,5
Aktier och andelar i övriga företag	20,4	20,4	18,6	18,6

därav företag med andelar över 50 000 kr				
Kommuninvest ek förening, 5 000 000 kr	5,0	5,0	5,0	5,0
Söderhamns Stuveri AB, 116 442 kr	0,1	0,1	0,1	0,1
Kommuninvest, insatskapital 13 040 417 kr	13,1	13,1	13,1	13,1
Inköp Gävleborg, 363 214 kr	0,4	0,4	0,4	0,4
Andel i SABO Byggnadsförsäkring AB, 50 000 kr	0,1	0,1	0,0	0,0
Gävle Energisystem AB, 1 250 000 kr	1,3	1,3	0,0	0,0
Norrskan AB, 297 000 kr	0,4	0,3	0,0	0,0
Internbankens fordran på de bolag som ingår i kommunkoncernen	0,0	0,0	947,7	885,2
Faxeholmen AB	0,0	0,0	692,2	632,2
Söderhamns Stadshus AB	0,0	0,0	11,0	13,0
Söderhamn NÄRA AB	0,0	0,0	244,5	240,0
Övriga långfristiga fordringar	12,4	12,3	2,2	2,3
Lån till föreningar i Söderhamns kommun	2,2	2,3	2,2	2,3
Uppskjutna skattefordringar	9,1	8,9	0,0	0,0
Innestående återbäringsmedel HBV	0,2	0,2	0,0	0,0
Övriga långfristiga fordringar Stadshuskoncernen	0,9	0,9	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	41,8	41,6	1029,1	966,7

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 13 Bidrag till statlig infrastruktur				

Inget bidrag till statlig infrastruktur finns i koncernen eller kommunen under år 2018 eller 2019.

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 14 Förråd mm				
Tomtmark för försäljning	0,0	0,0	0,0	0,0
Förråd	0,2	0,2	0,2	0,2
Olja i tank	0,0	0,1	0,0	0,0
Bränsle Söderhamn Stadshus AB	3,4	3,8	0,0	0,0
Utsläppsrätter Söderhamns Stadshus AB	0,1	0,1	0,0	0,0
Redovisat värde vid årets slut	3,6	4,2	0,2	0,2

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 15 Fordringar				

Noter

Kundfordringar	41,5	53,7	17,6	15,6
Statsbidragsfordringar	14,9	5,5	14,9	5,5
Skattefordringar	22,1	15,5	11,9	11,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	109,9	114,0	68,3	88,4
Övriga kortfristiga fordringar	3,7	5,1	0,6	1,2
Redovisat värde vid årets slut	192,0	193,7	113,2	121,7

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 16 Kortfristiga placeringar				
Telge Energi AB deposition	0,0	1,3	0,0	1,3
Visit Hälsingland	0,1	0,1	0,1	0,1
Redovisat värde vid årets slut	0,1	1,4	0,1	1,4
Marknadsvärden				
Telge Energi AB deposition	0,0	2,4	0,0	2,4
Visit Hälsingland				
Marknadsvärde vid årets slut	0,0	2,4	0,0	2,4

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 17 Kassa och bank				
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Swedbank				
Kommunens andel av koncernkonto i Swedbank	11,0	45,4	11,0	45,4
Koncernbolagens andel av koncernkonto i Swedbank	82,3	86,1	0,0	0,0
Övriga banker	3,1	3,2	3,1	3,2
Redovisat värde vid årets slut	96,5	134,8	14,2	48,6

Kommunen har en outnyttjad checkkredit på 70,0 miljoner kronor vid bokslutstillfället och koncernen på 100,0 miljoner.

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 18 Eget kapital				
Ingående eget kapital enl. fastställd balansräkning	968,2	927,1	645,7	649,2
Byte av redovisningsprincip för värdering av finansiella instrument	-9,8	-9,8	-9,8	-9,8
Övrigt eget kapital	2,1	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	18,7	41,2	1,1	-3,5
Utgående balans	979,2	958,4	637,0	635,9

	Koncern	Kommunen
Beslutad öronmärkning*/finansiering**, utgående balans		

	2019	2018	2019	2018
Sociala investeringsfonden*	23,6	28,6	23,6	28,6
Pensionsavsättningar	1,6	1,6	1,6	1,6
Integration	0,5	0,5	0,5	0,5
Sysselsättningsåtgärder 2016–2019	0,0	5,3	0,0	5,3
Sysselsättningsåtgärder 2020–2023	17,8	0,0	17,8	0,0
Resultatbalanseringar	16,0	22,2	16,0	22,2
Resultatbalanseringar, driftprojekt	0,0	11,7	0,0	11,7
Summa	59,5	35,7	59,5	35,7

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 19 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	2019	2018	2019	2018
Ingående avsättning till pensioner inkl. löneskatt	86,3	68,1	73,1	57,5
Nyintjänad pension, varav	1,1	2,2	0,0	0,0
- förmånsbestämd ålderspension	5,1	3,5	5,117	3,5
- särskild avtalspension	4,9	0,0	4,9	0,0
- efterlevandepension	0,0	0,7	0,0	0,7
- förtroendevalda	-9,8	10,6	-9,8	10,6
- övrigt	5,5	0,0	5,5	0,0
Årets utbetalningar	-4,0	-3,2	-3,9	-3,1
Ränte- och basbeloppsuppräknig	1,7	1,3	1,6	1,2
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig post	-0,3	-0,3	-0,4	-0,3
Minskning av avsättning genom tecknande av försäkring/överföring till stiftelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av avsättning med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av löneskatt	1,2	3,5	0,7	3,1
Summa avsatt till pensioner inkl. löneskatt	91,7	86,3	76,9	73,1

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 20 Andra avsättningar	2019	2018	2019	2018
Avsatt för sanering / återställande av fastighet				
Redovisat värde vid årets början	1,8	1,8	1,8	1,8
Nya avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Ianspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Outnyttjade belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0

Utgående avsättning	1,8	1,8	1,8	1,8
Avsatt för överklagande dom i förvaltningsrätten				
Redovisat värde vid årets början	1,0	1,0	1,0	1,0
Nya avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Ianspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Outnyttjade belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	1,0	1,0	1,0	1,0
Avsatt för uppskjuten skatteskuld				
Redovisat värde vid årets början	73,7	70,4	0,0	0,0
Nya avsättningar	4,5	3,3	0,0	0,0
Ianspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Outnyttjade belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	78,2	73,7	0,0	0,0
Avsättning för återställning av deponi				
Redovisat värde vid årets början	10,2	10,7	0,0	0,0
Nya avsättningar	0,3	0,2	0,0	0,0
Ianspråktaga avsättningar	-0,2	-0,7	0,0	0,0
Outnyttjade belopp som återförts	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	10,3	10,2	0,0	0,0
Avvecklingskostnader personal Vindkraftsutbildning				
Ingående avsättning Vindkraftsutbildning	0,5	0,6	0,0	0,0
Avgår utbetalningar till omställningsstöd	0,0	-0,1	0,0	0,0
Avslut omställningsfond	-0,5	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0,0	0,5	0,0	0,0
Hyresåtaganden för omstrukturering Heden 2018				
Ingående avsättning för Heden	0,5	2,4	0,0	0,0
Korrigerig beräkning av avsättning	-0,5	0,0	0,0	0,0
Avgår utbetalda hyror	0,0	-0,9	0,0	0,0
Förändring pga. RL är kvar i hus 118 läsåret 18/19	0,0	-0,8	0,0	0,0
Förändring nya hyresgäster	0,0	-0,3	0,0	0,0
Utgående avsättning	0,0	0,5	0,0	0,0

Summa andra avsättningar	91,2	87,7	2,8	2,8
---------------------------------	-------------	-------------	------------	------------

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 21 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut	1 364,0	1 212,0	1 272,0	1 120,0
varav internbankens	1 272,0	1 120,0	1 272,0	1 120,0
varav räntesäkrat via derivat (belopp)	723,0	623,0	723,0	623,0
varav räntesäkrat via derivat (andel i %)	57%	56%	57%	56%
Förutbetalda intäkter som regleras över flera år	61,5	80,9	25,1	28,7
Finansiella leasingbilar	17,0	20,0	16,6	19,4
Återstående antal år (vägt snitt)				
Investeringsbidrag	8,7	9,5	8,5	9,3
Återstående antal år (vägt snitt)				
Skuld till medlemskommunerna	0,0	15,8	0,0	0,0
Återstående antal år (vägt snitt)				
Anläggningsavgifter VA	35,8	35,5	0,0	0,0
Återstående antal år (vägt snitt)				
Summa långfristiga skulder	1 425,5	1 292,9	1 297,1	1 148,7

Investeringsbidrag och anslutningsavgifter periodiseras och intäktsförs linjärt under den period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av investeringsbidraget respektive anslutningsavgiften skrivs av.

	2019	2018	2019	2018
Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut, internbanken				
Genomsnittlig ränta inklusive säkringsinstrument	0,00%	1,30%	-	1,30%
Genomsnittlig ränta exklusive säkringsinstrument	0,00%	-0,20%	-	-0,20%
Säkringsinstrumentens verkliga värde	-64,4	-62,7	-64,4	-62,7
Genomsnittlig räntebindningstid	3,2 år	3,8 år	-	3,8 år
Lån som förfaller inom				
1 år	462,0	0,0	462,0	0,0
2 år	300,0	400,0	300,0	400,0
3 år	300,0	300,0	300,0	300,0
4 år	210,0	300,0	210,0	300,0
5 år	0,0	120,0	0,0	120,0
Summa 1–5 år	1 272,0	1 120,0	1 272,0	1 120,0

Kommunen har avtal med banken om refinansiering av lån med kortare återstående löptid än 1 år.

Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut, övriga

Lån som förfaller inom

1 år	0,0	0,0	0,0	0,0
2 år	0,0	0,0	0,0	0,0
3 år	92,0	0,0	0,0	0,0
4 år	0,0	92,0	0,0	0,0
5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa 1–5 år	92,0	92,0	0,0	0,0

Kommunen har avtal med banken om refinansiering av lån med kortare återstående löptid än 1 år.

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 22 Kortfristiga skulder				
Kortfristig skuld till kreditinstitut och kunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av leasingskuld	0,1	0,1	0,0	0,0
Leverantörsskulder	110,6	118,9	68,2	80,5
Skulder till staten	41,9	47,8	25,5	25,5
därav moms och punktskatter	0,0	0,0	0,0	0,0
därav personalens skatter, avgifter och löneavdrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga kortfristiga skulder	7,7	2,3	0,6	0,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	228,1	238,2	189,7	207,7
Summa kortfristiga skulder	388,4	407,4	284,0	314,1

Ansvarsförbindelse för pensioner	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 23 Ansvarsförbindelse för pensioner och liknandeförpliktelse				
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner inkl. löneskatt	568,4	592,7	568,4	592,7
Ränte- och basbeloppsuppräknig	14,4	10,4	14,4	10,4
Ändring av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0	0,0	0,0
Pension till efterlevande	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets utbetalningar	-29,8	-28,2	-29,8	-28,2
Övrig post	-2,2	-1,8	-2,2	-1,8
Minskning av avsättning genom tecknande av försäkring/överföring till stiftelse	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning/minskning av avsättning med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av löneskatt	-4,2	-4,8	-4,2	-4,8

Noter

Utgående ansvarsförbindelse för pensioner inkl. löneskatt	546,6	568,4	546,6	568,4
--	--------------	--------------	--------------	--------------

Övriga upplysningar om pensioner	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	38	39	38	39
Tjänstemän	0	0	0	0
Aktualiseringsgrad	95%	95%	95%	95%

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet Redovisningsprinciper

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Not 24 Övriga ansvarsförbindelser				
Borgensåtaganden				
Kommunala ansvarsåtaganden för egna hem och småhus i bostadsrättsform				
SBAB	0,0	0,0	0,6	0,6
Boverket	0,0	0,0	0,0	0,0
Söderhamns Stadshus AB	0,0	0,0	92,0	92,0
Kommunalförbundet Södra Hälsingland	3,0	3,0	3,0	3,0
Borgensförbindelse Länsstyrelsen avseende deponi Långtå	0,0	0,0	17,0	17,0
Faxeholmens borgensåtagande avseende Fastigo	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	3,0	3,0	112,6	112,6

	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Avsatt för överklagande dom i förvaltningsrätten				
Not 25 Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Av- och nedskrivningar anläggningstillgångar	151,7	119,1	50,0	41,1
Avsatt till pensioner	1,7	2,0		
Övriga avsättningar	-1,0	3,0		
Realisationsvinster anläggningstillgångar	-3,4	-9,7	-3,4	-5,6
Bolagens skatt på årets resultat	-4,8			
Årets upplösning av investeringsbidrag	-0,8	-0,4	-0,8	-0,4
Justeringspost	0,0	0,6		
Summa	143,3	114,6	45,8	35,1

	Koncern	Kommunen
--	----------------	-----------------

Not 26 Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten	2019		2018	
	2019	2018	2019	2018
Avsättningar för pensioner	3,8	16,6	3,8	16,6
	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	3,8	16,6	3,8	16,6

Not 27 Poster som redovisats i annan sektion	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Finns inga poster som redovisats i annan sektion i kommunen eller koncernen 2018 eller 2019.				

Not 28 Investering i materiella tillgångar	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	139,5	156,1	103,1	78,2
Maskiner och inventarier	49,2	41,5	13,9	4,2
Pågående arbete	136,8	106,3	38,0	71,0
Summa	325,6	304,0	154,9	153,3

Not 29 Försäljning av materiella tillgångar	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	3,7	11,2	3,4	5,6
Maskiner och inventarier	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	3,7	11,2	3,4	5,6

Not 30 Förvärv av finansiella tillgångar	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Visit Hälsingland	0,0	0,1	0,0	0,1
Pensionsförsäkring för tidigare VD	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	0,0	0,1	0,0	0,0

Not 31 Nyupptagna lån och amortering av skuld	Koncern		Kommunen	
	2019	2018	2019	2018
Årets nyupptagna lån	152,0	420,0	152,0	420,0
Årets likvida amortering	-16,0	-290,0	0,0	-290,0
Summa	136,0	130,0	152,0	130,0

Revisionsberättelse

Revisorerna i Söderhamn kommun 2020-04-09

Till
Fullmäktige i Söderhamns kommun
organisationsnummer 212000-2353

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse".

Resultatet för 2019 är positivt och uppgår till i mnkr. Vi noterar dock att nämnderna redovisar en avvikelse mot budget med ca - 25,9 mnkr. Revisorerna ser allvarligt på den ekonomiska utvecklingen inom nämnderna och att vissa nämnder återkommande redovisar underskott.

Revisorerna vill även lyfta att nämnderna har det yttersta ansvaret för intern styrning och kontroll inom sitt område. Arets granskning påvisar att det finns brister i arbetet med intern styrning och kontroll, varför revisorerna ser det som väsentligt att utvecklingsarbetet kring detta fortskrider.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Söderhamns kommun i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men ur ekonomisk synpunkt inte helt tillfredsställande sätt. Kultur- och sarnhällsservicenämnden redovisar ett underskott om 12,3 mnkr, omvårdnadsnämnden ett underskott om 8,4 mnkr och arbetsmarknads- och socialnämnden ett underskott om 6,0 mnkr.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas arbete med intern kontroll inte är helt tillfredsställande och behöver utvecklas ytterligare.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker trots ovan nämnda noteringar att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2019.

Vi återoppar bifogade redogörelser och rapporter.

Söderhamn den 9 april 2020

Sven-Erik Lindestam
Ordförande

Olof Bengtsson
Vice ordförande

Hans-Jörgen Alsing

Karl-Erik Frunck

Helena Gehlin

Karl-Gunnar Ström

Olle Sundin

Bilagor:

Revisoreernas redogörelse

De sakkunnigas rapporter

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna

Revisionsberättelser från aktiebolag och kommunalförbund